

SMARA

4942

I5140

Doc.

SPADE
STRĂMOȘEȘTI

5140
63

PROZĂ ȘI

POEZII PATRIȘTI

9 6140

~~Inv. A. 64. 147~~

SMARA

Inv. 6140. *

SPADE STRĂMOȘEȘTI

PROZĂ și POEZII PATRIOTICE

9224.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI

859-1

859-3

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI H. STEINBERG & Fiu
94, STRADA LIPSCANI, 94

913

1961

D

CONTROL 195

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA
BI
6/40
COTA.....

RC 127/d4

B.C.U. Bucuresti

C9224

OMAGIU

M. S. REGELUI FERDINAND

și M. S. REGINEI MARIA

ARMATEI NOASTRE LAUDĂ.

IUBIRE ȘCOLARILOR MEI.

București, 3 Mai, 1921.

M. S. REGELE FERDINAND I

M. S. REGINA MARIA

București. 4 Iunie 1921

CASA M. S. REGELUI

Doamna mea,

Prezentând M. S. Regelui volumul D-voastre „Spade Strămoșești” am primit plăcuta însărcinare de a vă comunica, că Majestatea Sa binevoește a consimți ca lucrarea D-voastre, să li fie închinată și ilustrată cu fotografia Sa.

Primiți vă rog, Doamna mea, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

*Mareșalul Curței Regale
General de Divizie Adjutant
P. Angelescu*

*Domniei Sale
Doamnei Gheorghiu-Smara*

PREFAȚA

Volumul „Spade Strămoșești“ tipărit în Mai 1915 a fost brodit să apară chiar în anul războiului. În cele patruzeci de spitale, în care am ținut conferențe, el a fost împărțit soldaților, cari vindecați se întorceau pe front îmbărbătați de mare patriotism.

Am consimțit ca să tipăresc a doua ediție, doar pentru că versurile acestea, ca și paginile de proză, scrise la ocazie, între băncile școlii și pustia mea vatră, sunt trase din inimă curată și au avut darul să fie o dreaptă proorocie. D-zeu mi-a ajutat d'am văzut, zi cu zi, cum s'a făurit **România Mare.**

Cui dar decât Viteazului nostru Rege, scumpei noastre Regine, armatei și iubiților mei școlari voi închina Spade Strămoșești?

În mod cronologic am căutat d'am scris câte-
ceva, potrivit pe'nțeleșul și simțirea poporului,
și a școlarilor mei pe cari i-am iubit și căroră,
zi cu zi, timp de 32 de ani, de când sunt învă-
țătoarea lor, am căutat de le-am semănat în
suflet idei sănătoase; dânșii și acest neam viteaz,
mi-au dat curajul care mi-a trebuit ca să lupt
și să rămân, să trăiesc între oameni, altfel...

Smara

ȚARA MEA

Țara mea-i grădina
Mândră și frumoasă,
Bogată, mănoasă,
Cu ape argintii,
Unde eu întâi
Văzut-am lumina.

Ea e moștenirea
Strămoșească, sfântă,
Unde tot îmi cântă :
„In ăst paradis
Ochii ai deschis,
El ți-e fericirea“

Țara mea 'nflorită
E 'ntre munți și mare,
Spre soare răsare,
E aproape de zori
D'aceia de flori
Toată-i smălțuită.

Vrăjmașii râvnesc
La câmpii mănoase,
La cetăți frumoase!..
Sărmanii de ei...
Șoimi și pui de lei.
Țara mea păzesc :

Căci ea-i grădina,
Mândră și bogată
De strămoși lăsată
Ș'aici mai întâi,
Intre viteji mii,
Văzut-am lumina !

București, 31 August, 1903.

ȚARA MEA

Nici o țară din lume nu este mai frumoasă ca țara noastră.

Și care alta e mai mănoasă?

Care mai este udată cu ape line și argintii, ce să'ntind, ca panglicele d'argint, dela Nord la Sud?

Cât ne pare de bine, cât suntem de fericiți că aici am putut noi deschide ochii, vedea lumina zilei!

Țara noastră e așezată spre soare răsare, este pusă lângă zori, e zmălțuită de flori și d'aceea vrăjmașul la dânsa râvnește. Sărmanul de el!... Ori nu știe, că ea'i păzită de șoimi și de pui de lei și c'asupra lor ei, la vreme, ca fulgerul ar cădea?

Ea-i moșia lăsată nouă de strămoși.

Și cum să nu apărăm și să păstrăm acea ce ne-a rămas dela dânzii și ne este atât de scump?

CE SUNT EU ?...

Ce sunt eu ?

Voi vreți a știe
Și zâmbind mă întrebați:
Sunt Român de vreți s'aflați
De la Dunărea albăstrie.

Ce sunt eu ?

Sunt șoim de munte
De sub falnicii Carpați
Și'n Ardeal am mii de frați,
Toți născuți cu stea în frunte.

Ce sunt eu ?

Sunt vița mare,
Ce Traian a răsădit
Intre-apus și răsărit;
Stâlpul țării d'apărare.

Ce sunt eu ?

Mai vreți a știe ?
Sunt din falnicii lăstari,
Din eroii legendari,
De la Plevna... Vitejie

Mi-e deviza, o știe-o lume;
Cârțițe din moșoroi,
De n'o știți aflați și voi
C'al meu nume e-un renume.

26 Decembrie 1902.

CE SUNT EU?

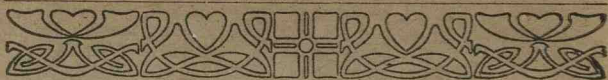
Dela mic până la mare, tot Românul vrea să lupte ca să probeze streinilor, cotropitori de datine și de obiceiuri strămoșești, că el este coborât din nobila viță pe care împăratul Traian a răsădit-o între Dunăre, Nistru și Tisa, unde ș-acum trăesc încă mii de frați.

Renumele, căpătat de eroii naștei sale, să-l păstreze nepătat. Fiecare lăstar al țării aceștia, să fie ca un stâlp puternic de apărare împotriva vrăjmașilor. Tuturor să probeze, la vremuri de grea cumpănă, că'n vinele lui curge sânge vitejesc de Dac și de Român, de Romanul care, ține sus și nepătat numele de Român; iar în urma bătăliei dela Plevna, și-a făcut un adevărat renume.

Numai cu fapte mari, nobile și frumoase să înalță și se păstrează neatins prestigiul unei țări, care deși a suferit mult, dar n'a șovăit niciodată. Strămoșii noștri ne-au lăsat-o liberă și mare, ș-asa trebuie ș-o păstrăm și noi, în ciuda vrăjmașilor, a cârțițelor din moșoroi, cari ne sapă și ne ponegresc.

9229

RADU NEGRU

Ca un șoim viteaz pornește
Negru Vodă dintre munți,
Peste ape își face punți
Și'n Muntenia sosește.

Vin cu dânsul mii și sute
De voinici din Făgărași,
Vânători, ceauși, arcași,
Glia țarei să sărute.

Vodă în genunchi s'așează,
Jură, dragul său coprins
Să păstreze neatins,
Apoi oastea 'naintează.

Trec Carpații, văi, pripoare
Și voioși în Câmpulung,
La Chindii abia ajung ;
Țara e în sărbătoare.

La Voivod cu toți să pleacă
Și să 'nchină lui cu dor:
— Să iubești acest popor,
Nimeni să nu te 'ntreacă.

România, vrem prin tine
Să reînvie. Aibi noroc;
Ochi și inimă de foc,
Să ne porți mereu spre bine.

*

Vodă paloșul ridică
Și drapelul țării sus.
Apoi tare „Amin“ a spus,
Ne putând mai mult să zică.

S'au făcut în juru-i roată,
Preoți, tineri și bătrâni,
Sărutând a sale mâini
Vestea-au dus 'n țara toată.

14 Octombrie 1902.

RADU NEGRU

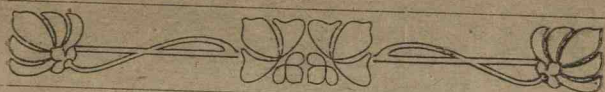
Ce frumoase și pline de învățăminte sunt începuturile Principatelor noastre! Radu-Negru vine într'ajutorul fraților, ei îl primesc cu brațe deschise și în fruntea lor punându-l, dela el cere numai dragoste și credință. Acestea sunt singurele arme ale Voievozilor noștri, cu ele numai, ei au învins și au păstrat neatinse: și moravuri, și credință, și hotare, și cîntea țării.

În Câmpul-Lung intră Radu-Negru, când soarele e spre apus, iar acest Voivod răsare ca o nouă lumină, ca o minune, între răriștea de brazi uriași, între suflete credincioase și blânde.

Și cum să nu rămână el acolo? Cum să nu dorească a fi slujitorul și sprijinitorul unui neam viteaz, statornic, sincer, harnic și iubitor, cum era poporul Muntenesc?

Vița Basarabilor crește, crește se întinde mereu și coprinde sute de generații, în amândouă principatele. Să nu uităm că Istoria ne învață că toți acești Voevozi au fost plin de sentimente nobile, de jertfe și de dragoste pentru noi Români și că lor li se datorește înălțarea și înflorirea neamului nostru pe toate căile.

BOGDAN DRAGOȘ

Maramureșul nu'ncape pe Voivodul fără seamă ;
Vânătorii de aceia, Dragoș din bucium îi chiamă
Și îi vestește că purcede spre Moldova cea frumoasă
Să ucidă toată feara, rea, spurcată, veninoasă.

Sună cornul.. Toți ostașii gata's, gata de plecare ;
Zăngănit de lănci și arcuri să aud în depărtare,
De sub coifuri lucitoare, cad lungi și lucioase plete ;
Sbor trăgacii, sbor ca vântul și în codru intră'n cete.

Fug din fața lor vulturii și mistreți și căprioare ;
Însă a Moldovei zână, mândră, ruptă chiar din soare
Spre Bogdan înaintează și sfioasă ingenuche ;
Căci văzuse zimbrul groaznic, coborând de sus din muche.

Fata tremurând îngână : Doamne, vezi cumplita feară,
Fă, de poți, din aste locuri, cât mai grabnic ca să peară
Și cuprinsul tot pe tine'n veci de veci te-o lăuda ;
Iar coroana p'a ta frunte îți vom pune... Vei purta

Nume mare, nume falnic.

Te-o slăvi o lume 'ntreagă ;

Flori frumoase, p'aste locuri, or veni ca să culeagă
Toate fiicele Moldovei, toți feciorii, tot poporul,
Ca să le aștearnă 'n calea lui Bogdan mântuitorul.

Dragoș, fărmeecat de zână, arcul său în sus ridică
Și săgeata 'n fruntea fiarei o împlântă fără frică ;
Capul ei pe stema țării dă poruncă a se scrie
Și'n Moldova cea mănoasă 'ntemeiază a sa domnie.

18 Octombrie 1902.

BOGDAN DRAGOȘ

S'ar părea că 'ntemeierea Moldovei este o drăgălașe poveste. Nu, ea este mai mult o minune.

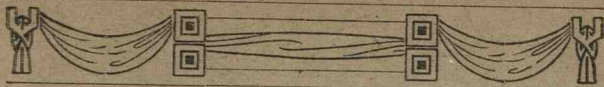
Pleacă un Fătfrumos la vânătoare, întâlnește o fiară sălbatică, spre care să repede s'o ucidă pentru a scăpa de moarte pe frumoasa zână a Moldovei.

Și care alta să fi fost acea fiară, decât vrăjmașii scumpei Moldove? Ea era mărgăritarul prețios, după care să băteau: și Polonii, și Ungurii, și Turcii, și Tătarii, și Cazacii, toți ținând să-l aibă. Ce fiare mai cumplite decât acestea? Veacuri întregi trebui să lupte cu dânșii, bravii noștri strămoși.

Mântuită a fost Moldova mereu, căci această zână, care se ivește în fața lui Bogdan, a ocrotit-o și a scăpat-o, în totdeauna, de joame, de lăcuste, de molime și de sabia inamicilor pe care D-zeu i-a făcut pe toți: Tot o apă și un pământ.

Zâna ta sprijinitoare, în ciuda vrăjmașilor, o draga mea Moldovă, te-a călăuzit, ca o stea strălucitoare, în întunerecul vremurilor, până te-a adus la limanul dorit, spre gloria și înflorirea de astăzi.

CONDEELE LUI MIRCEA

Mircea-Vodă cel vestit, a plecat în miez de vară
Ca să vadă țărănimea cum trăește în lunga țară,
El s'oprește 'n sate, târguri, stă pe toți să-i cerceteze
Și prin pilde mari, frumoase, tot cerca să îmbărbăteze

Pe săteni... și bani, și arme le'mpărțea la fiecare,
Dând poruncă a fi gata pentru a țării apărare ;

Intr'o zi, mergând, aude zăngănit pe nicovale,
Lute sfetnicii trimis'a că să vadă ce-i în vale
La primar, să 'ntrebe, cine are astă cutezare
Să lucreze, când să slujește liturghia în altare ?

S'au întors ai țării sfetnici, minunați de ce văzuse,
Inșă Vodă, pe cuvinte, pe nici unul nu crezuse

Și purtat de murg se duse însu-și el cu ochi să vadă,
Apoi minunata pildă ascultindu-o să o creadă...

— Cum?... Lucrați voinici voi astăzi ?

Ce păgâni, ce cutezare!...

Să lucrați chiar când se zice : Tatăl nostru la altare ?...

— Noi ? Lucrăm da, da, condee,

Cum te uiți și vezi prea bine.

— Cum ? Condee sunt acestea ? Ce vreți a glumi cu mine ?

— Nu glumim, ori nu să scrie la vrășmași cu-așa condee ?
Mircea-Vodă poruncit-a, că-i voinic, El, nu-i femee...

Cartea care-o scrie dânsul e la șeart foarte'nțeleasă
Și dușmanilor o mână chiar ca ploaia cea mai deasă;

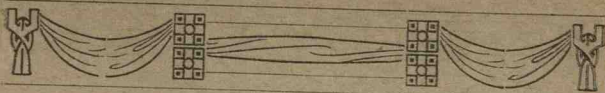
Iată pentruce și astăzi din oțel călim aceste...
Poți să mergi, în bună pace, chiar lui Vodă a-i da de veste,

Suntem siguri că ne cruță că, în zi de sărbătoare,
Făurim săgeți și lăncii de vrășmași otrăvitoare.

Despre taina ce aflase în a sa călătorie,
Mircea, pentru 'ntîia oară, a surâs plin de mândrie.

25 Octombrie 1902,

CONDEELE LUI MIRCEA

*Această legendă cuprinde o mare pildă și anumă:
Când cineva își împlinește datoria, n'are a se
teme de nimic.*

*Când e nevoie a ne ajuta țara, noi să uităm
orice repaos, să ne lipsim d'ori și ce petreceri, d'ori
și ce veselii.*

*În zi de sărbătoare, vedeți că lucrătorii nu se
tem, ei răspund către trimișii Domnitorului, cuvinte
cari știau că lui îi plac, el fiind că și dâșii o
inimă mare și cu totul închinată țării sale. Crucea
ajută și îngânând un: Tatăl nostru, lingă nicovală,
lucrez și'n zi de sărbătoare, căci în altar nu este
bunul preot și alți credincioși, iar ei, dacă îl lipsesc
d'acolo, e spre a găti săgețile otrăvitoare de cari
Mircea avea nevoie, în câmpul Mierlei, la Nicopoli,
la Rovine, de unde Baiazid trebuia a se'ntoarce
rușinat; acolo era tărâmul care Voivodului țării
îi era prieten, iar Sultanul îi era dușman.*

*Sărbătoarea cea mai mare, a ori și cărui cetă-
țean, este ziua de izbândă a țării sale: fiecare tre-
bue să și ajute patria, fără preget și cu ce poate,
pentru ca să tie cât de mare, cât de strălucită.*

APRODUL PURICE

Mic, precum e diamantul cel mai scump, mai prețios.
Ca luceafăr mic, dar însă tot așa de luminos,
În războaiele dușmane, apărea Ștefan cel Mare
Și da groaza'n Leși, în Unguri, în dușmani pe la hotare.

Mic precum e un pic de rouă ce dă viață unei flori
Era Ștefan... O minune

Se 'ntâmplă adeseori

Ca piciorul să'l mai pună să nu poată el în scară,
Goarna auzind-o roibul, să necheze, să tresară;

Purice, Aprodu-atuncea, îi venea în ajutor
Și în taberi, Domnul țării, purcedea învingător.

— Prea măritul meu stăpân, du-te și să vii cu bine;
Iar de roib nu duce grije, scaun eu mă fac sub tine...

— Tu, de astăzi înainte, tu Movilă te numești,
Răspundea Voivodul mândru, tu, hotarul să păzești,

Căci măritul tău stăpân are'n tine orice credință;
De pândari așa de seamă, țara are trebuință.

28 Octombrie 1902.

APRODUL PURICE

Și cum să nu să'ncununeze de glorie și de izbândă, Marele Ștefan, când luptă alături cu-ase-menea supuși?

Mic de statură, dar mare la suflet, ca un arhanghel, zbură printre trupele sale; iar când îi cădea calul de sub dânsul, izbit de ploaia gloanțelor, Purice Aprodul, îi venea în ajutor, să făcea piuă sub el, îi înlesnea urcarea pe cal, îl făcea să câștige timpul, spre a ține piept dușmanilor.

Ștefan, nu uită binefacerea, cum n'a uitat, în viața sa, nici o datorie. Pe Purice îl numește Movilă, îl înalță la grad, îl onorează cu încrederea sa domnească și micul Aprod să face mereu demn d'această cinste.

Oricare Voivod va face ca Ștefan să fie sigur și de izbânda mare și de dragostea nemărginită a poporului său.

MAMA LUI ȘTEFAN CEL MARE

În palat, de când în luptă a plecat Ștefan cel Mare,
Nu s'aude decât plânset, decât rugi pe la altare;
Plânge Domnița Maria, plânge mama-i și curteni,
Preoții plâng și sătenii, plâng boerii moldoveni!...

Căci sosit-a carte Doamnei că păgănu înaintează
Și Moldova toată-o arde, fără milă, ș'o prădează.
— Am nădejde 'n Domnul țării, zise Mama lui Ștefan,
E viteaz, cu brațu-i tare, va învinge pe dușman.

Am nădejde 'n Prea-Curata, protectoarea țării acestea
Nu mă tem deși-i grozavă cartea ce-mi aduse vestea;
D'ar pieri chiar până la unul, înapoi el nu s'ar da
Și, cu prețul vieții sale, steagul țării l'ar scăpa.

Să mă tem, când știu ce suflet are Vodă?

A sa oștire

Ca și dânsu-i 'nflăcărată de credință și iubire;
A învins cu-aceste arme: Unguri, Turci, Poloni, Tătari,
Și 'ncă o săvârși cu ele fapte nobile și mari.

Răsuna'n miez de noapte, glasul buhei cobitoare;
În castel mai stau de veghe numai candelii lucitoare
Vântul răsturna copacii, ca potop cădea în ropot
Ploaia...

— Cine'n miezul nopții sună la castel din clopot?
— Eu sunt mamă, eu rănitul și'nvinsul...

Alinare

Am venit la sânul vostru să găsec;

De întristare

Am albit, mi-e greu o mamă; Suferinții de mai crezi;
Vin în cale-mi, vin de grabă, soarta să mi-o luminezi.

— Nu 'nțeleg ce vrei, streine, dela mine p'ăsa vreme?
A rosti așa cuvinte, să mă crezi, eu chiar m'aș teme.
Cum cutezi să spui că Ștefan s'a întors din luptă 'nvins?
Oare vitejia într'insul s'a pălit acum,

S'a stins?

N'are 'n sufletu-i mândrie, nu mai are în piept credință?
Mort, te du, mi'l adu aicea, dar nu fără biruință.
Eu nu pot a ta rostire, nici să cred, nici să ascult;
Iar de este adevărată, fiul meu e mort de mult..

Ștefan, tremurând ascultă, că-e porunca mamei sale,
Cornul său din nou îl sună, și la Răsboeni în vale,
Să adun din nou oștenii de Voivod îmbărbătați,
Toți dușmanii, toți din țară, sunt ca pleava spulberați.

23 Octombrie 1902.

MAMA LUI ȘTEFAN CEL MARE

Poetul Bolintineanu a avut marele merit d'a scrie cele mai frumoase poezii populare patriotice cu care a fost crescut poporul nostru odinioară.

Legenda Cetății Neamțu ne arată ne'nduplecată pe Mama lui Ștefan cel Mare. Profilul acelei jemei ilustre este tot așa, ba poate și mai măreț, decât al Corneliei, Mama Grachilor.

Ce exemplu frumos! Un Voivod al țării, om matur să supune poruncilor unei femei, date în miez de noapte!...

— Dar cine era acea femeie?

— Era mama sa.

— Și ce poruncea dânsa fiului său?

— Poruncea să se jertfească, să moară pentru țara lui.

Datori suntem viața noastră țării. Ștefan înțelegând această jertfă dreaptă șascultând și supunându-se ca un mieluşel blând, Dumnezeu l'a mântuit pe el și pe draga lui Moldovă.

Să nu uităm ca: Binecuvîntarea părinților aduce izbînda și norocul copiilor.

MONASTIREA PUTNA

În vechime domnii țării,
După fie-ce război,
Petreceau în temple noi
Sfânta zi a Învierii.

Lângă Putna vrând zidi
Un locaș măreț și sfânt
Un locaș pentru mormânt
Ștefan, sfetnicii porni

Locul să aleagă sus
La al Putnei mic isvor
Și d'aicea tuturilor:
Aruncați săgeți a spus.

Una'n rău căzut-a jos,
Alta'n pir și în ciulini,
Sboară alta la streini,
În loc rău și mlăștinos!.

Cum să facem noi altar
Într'un astfel de coprins?
Arcul Stefan l'a întins
Ca cel mai dibaciu spădar.

Mănuind a nemerit
Intr'un palten secular:
— Iată loc pentru altar,
Eu mai bine am nemerit.

Intr'acest locaş prea sfânt
Sub aceste lespezi reci
Odihni-voiu pentru veci:
Intr'al Moldovei pământ!...

25 Octombrie 1902.

MONASTIREA PUTNA

Se știe că marele Voivod Ștefan a făcut patruzeci și două de biserici și fiecare își are legenda sa. Legenda Monastirei Putna este dintre cele mai gîn-gașe. Pe vremuri, capetele încoronate, își treceau timpul numai în astfel de fapte frumoase. Săgeata care înemerește mai bine este săgeata Domnitorului.

Paltenul, este un copac înalt și semeț, frunza lui este verde, trunchiul puternic, alb, neted și curat, așa cum e sufletul românului.

Curat a fost locul pentru altar pe care l'a ales Ștefan și bine l'a însemnat săgeata lui ne'nvinsă. Aici trebuia, peste patru sute de ani, să se săvârșească parastasul pentru acest cucernie Voivod, fala întregului neam românesc. Aici și peste tot coprinsul țării, să dea bunul Dumnezeu, să se sărbătorească încă ș'alte izbânzi ale poporului nostru.

La noi să se'ntoarcă Putna.

DESPINA DOAMNA

Neagul Vodă cel cucernic, 'n doru ce avea ca să clădească
Mănăstirea Curtea d'Argeș și frumos s'o 'mpodobească,
Cu odoare scumpe, rare, cum 'nu se mai pomenise ;
Când simți că nu's mijloace el curtenitor le zise :
Au se poate să rămână nesfârșit locașul sfânt ?
Unde sunt pioșii țarei, toți Muntenii, unde sunt ?
Pentru că obolu, aicea n'au depus de voe bună,
Poruncesc ca biruri grele tutulora să se pună
Cu menirea ca, din ele, templul să se 'mpodobească,
El să fie cel mai mândru 'n toată Țara Muntenească.

— N'a rodit doi ani pământul, turmele 's pocăltite
Și ogoare, vii și siliști, toate 's arse și pălite.
Prea-Mărite, d'om mai pune alte biruri peste țară,
Vei vedea toată suflarea, cum de foame o să peară...

Neagu stă pe gânduri...

Doamna, ca minune să desprinsc
Din palat veni spre Vodă și cu mâinile întinse
Rugătoare 'i zise :

„Doamne, pleacă Doamne a ta ureche
Spre popor ș'ascultă doru-i, dău-i greu fără pereche.
Cum vrei oare a mai pune biruri grele, biruri noi,
Peste cei flămânzi și 'n lipsă, peste cei sărmani și goi ?
N'auzi zgomotul urgiei, n'auzi cât de greu răsună ?

Vrei mulțimea azi blestemul, peste fruntea-ți iar să pună?
A zidi o mănăstire?... E scop frumos, înalt și mare;
Un voievod însă nu face așa trebi c'o nouă dare
Pusă, când poporul geme, când e foamete și jale,
O, cucernice stăpâne, e rea, greșită-această cale,
Și eu, Doamnă și soție, te rog și te sfătuesc
S'o înlătură...

Azi podoabe și avere dăruiesc
Pentruca să nu rămână nesfârșit locașul sfânt
Și blesteme să nu fie și mai multe decât sunt.
Diademe și coloane, cum să port când țara plânge?
De durerea ei, în pieptu-mi, a mea inimă să frânge;
Jertfa-o fac pentru fecioru-mi. O neprețuit odor!...
Odihnește 'n cer... acolo să veghezi peste popor.

Pentruca să nu rămână nesfârșit locașul sfânt
Și blesteme să nu fie și mai multe decât sunt
Pentru tine mănăstirea, în curând va fi sfârșită:
Voia Domnului ș'a noastră va fi astfel împlinită.

.....
Doamne mari, Doamne înțelepte, ai avut O! Românie
Faima ta atât de mare, lumea 'ntregă azi o știe....
Respectată și slăvită este chiar și de păgân
Și-el să 'nchină, când aude sfântul nume de Român.

Buc. 12 Iulie 1903.

DESPINA DOAMNA

Despina Doamna, soția lui Neagoe Basarab, este o icoană, înspre care trebuie să se îndrepteze ochii tuturilor femeilor române. Cucernicia sa ne face să vărsăm lacrimi de pocăință. Cât de înțepate sunt cuvintele cu cari ea destăinuiește sofului său nevoile țării; cât de lesne se lipsește de bogatele ei podobe domnești, numai spre a înălța un templu demn de numele mare al Munteniei. S'o luăm de exemplu.

Ce folosește averea fără credință?

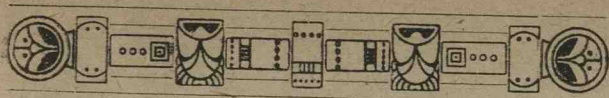
Jertfa o face cu toată inima, atât spre ușurarea poporului, cât și că acolo odihnea țărâna unicului său fiu Teodor.

M. S. Regina Elisabeta dăruiește, în amintirea ficei sale Maria, o evanghelie scrisă și pictată de mâna Sa regească, așa că în această sfântă mănăstire, răsun mereu suspinele a două mame îndurerate, a două Doamne pioase și 'nțelepte.

Mănăstirea Curtea de Argeș azi e și mai scumpă pentru noi, căci în ea, sub lespezile de marmoră, odihnește primul și cel mai mare rege, care a așezat România p'un pedestal așa de mare încât strălucirea ei acum o cunqaște tot pământul.

Lui CAROL CEL MARE și REGINEI ELISABETA, Fie le țărâna ușoară!....

PETRU RAREȘ

A pornit din lași spre baltă
Petru Rareș, cel vestit,
Fără să fi socotit
Că'l așteaptă slujbă'naltă.

Îl chemase la domnie
Pe acel pescar voinic
Și el nu știa nimic,
Soarta sa cine s'o știe?...

Cum soliea el primește,
Fără-a sta la gând măcar,
Dăruește boi și car
Și 'n alai frumos pornește
In spre lași...

In Ungurime
Bagă groaza... Turci, Tătari,
El alungă.. Voivozi mari,
Fost-au ca Rareș mulțime.

20 Decembrie 1902.

PETRU RAREȘ

Din fiu de Domn să te faci pescar și din pescar să te faci Domn, acestea sunt sușuri frumoase și bune de știut că s'au petrecut în țara aceasta. Ce pilde mărețe, găsim în Istoria patriei noastre! Pe un tron nu putea sta decât un singur Domnitor, ce să se facă Rareș, care era fiu nelegitim al lui Ștefan? Să face pescar, dar din sufletul lui nu este dusă mărirea strămoșească. Neguțătoria nu-l face interesat, dovadă, că, auzind că este numit Domnitor, dăruiește nu numai peștele, dar și carele cu boi cu tot. Așa mari au fost sufletele Voivozilor noștri și d'aceia dărnicia, și până azi, este calitatea tuturilor Românilor. Rareș, ș'amândouă doamnele lui și Maria și Elena sunt foarte darnice și muncitoare. Rareș, ca și tatăl său, este foarte cucernic, iar sofiile îl întovărășesc pe rând în pornirea lui pioasă.

Frumoasă și bogată e zestrea bisericilor din Moldova și Bucovina, lucrată toată de mâinile doam-

nelor lui Rareș. Ce pildă înaltă. Ce femei mari
avut'ai, o țară a mea și cât de mult tu le dato-
rești înălțarea ta!

La mănăstirea Probota de lângă Dolhasca, în
județul Suceava, când am văzut modestu-i Mauzo-
leu, mi-am plecat genunchii și o lacrămă fierbinte a
căzut pe florile bizantine; șoptirea Doamnei Oltea,
inmormântată tot acolo lângă Petru Rareș, parecă
răsunau d'aceste cuvinte:

Măreș a fost trecutul
Al țării Românești:
Iar viitorul scris e
De Spade Strămoșești!

MIHAI ȘI CĂLĂUL

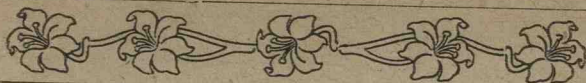
Alexandru poruncise la călău ca să omoare
Pe Mihai, Banul Craiovei, vinovat zicând că este
Că de fama-i vitejească, turcii chiar au prins de veste,
Cunoscând, chiar ei, că altul, mai viteaz nu e sub soare.

El cu mâini încrucișate peste piept măreț pășește
Spre călău, mulțimea'l vede și să'nchină cu iubire;
Iar Mihai la dâșii cată și'i robește din privire,
Că Arhanghel cu glas tare el norodului grăește:

„Să iubiți această țară, e a voastră datorie,
Căci 'n ea'i țărâna sfântă a strămoșilor păstrată,
D'oi muri eu, mor cu cuget și cu inima'mpăcată“..
A fugit călăul.. Oastea, toată-a plâns de bucurie.

18 Februarie 1903.

MIHAI ȘI CALAUL

De mult s'a zis că ochii omului sunt oglinda sufletului.

Niciodată acest adevăr n'a fost mai bine dovedit ca'n această împrejurare.

Mihai privește pe călău c'o căutătură atât de blândă și iertătoare, încât securea îi cade din mână. De câte ori vrășmașii noștrii nu sunt desarmați, când îi privim noi cei curați la suflet și mândrii — cum a fost viteazul Mihai? Multe lifte s'au înfierat, s'au doborât din planurile lor murdare, din viclesugurile lor adânci, numai cu căutătura blândă și pătrunzătoare a bietului român.

M. S. Regina Elisabeta zice în cartea sa „Pe Dunăre”: „Admirabili sunt ochii rămânești. Privirile acelea te uimesc, te'nduioșează ca tot acea ce rezultă dintr'o lungă suferință“.

Mihai suferea, în acele momente, gândindu-se la decăderea neamului său și la neisbânda mărețelor sale planuri. Ingerul Mihail, sprijinitorul său, l'a apărat, spre fericirea neamului românesc.

CĂLUGĂRENI

Sfânt locaş, în tine zace
Corpu a mii şi mit de fraţi,
Cari pe Turcul crud, barbar,
L'a mânat peste hotar.
Scumpi eroi, dormiţi în pace.
Voi, în veci, n'oţi fi uitaţi!

Sfânt coprins, mii de lăstare
A sădit aici Mihai;
Azi sunt codrii seculari
Ai voivodului lăstari,
La vederea lor tresare
Orice spin şi putrigai.

La Călugăreni pe vale
Cântă Neajlov călător:
Cum peri aici Sinan,
Va peri orice duşman
Ce nu s'o căta de cale
Ş'o fi crud şi 'nşelător.

Encureşti 13 August 1901.

CĂLUGĂRENI

Călugărenii, sau Termopile române, pe zi ce merge să înalță în ochii noștri. Ostașul cel mai dibaciu, azi să întreabă: Cum? Ei cum putu Mihai, c'o mână de ostași, ține pept la o spuză de vrășmași? pământul acesta oare nu este pământul lui Dumnezeu?

D'atâtea ori scutul țărilor române n'a fost apărat, scăpat prin minuni Dumnezești? Lupta între uliu și porumbel, niciodată nu e dreaptă. Darul ceresc e de partea celui mai mic și mai împilat, celui mai curat la cuget, celui mai cu scaun la minte și la judecată... Românul e blînd și îngăduitor, dar... Cine nu și-o căuta de cale ș'o fi crud și înșelător va păți ceea ce a pățit Sinan, la Vadul Călugărenilor.

CEAUȘUL LUI MIHAI

Hii Șoimane... Vreau Hotarul
Ca să-l curăț de păgâni,
Că-i destul de când amarul
Il arunc peste Români.

Hii Șoimane... 'ntinde pasul,
Sboară ca un paraleu
Cu hangerul să tai nasul
Cui întină lanul meu!

Slut să-l văd, să-l văd sărmanul
Și 'ngropat făr' de sicriu...
Hi Șoimane... Vreau dușmanul
In pământ să-l bag de viu!

21 Septembrie 1914.

CEAUȘUL LUI MIHAI

Vremurile de urgie cari căzuseră pe capul Munteniei și ale Moldovei, au fost petrecute și cu Voivozi viteji, dar și cu toți ostașii neîntrecuți în lupte, așa cum sunt exemplele în Istoria popoarelor; căci ce s'ar fi făcut domnitorii din acele vremuri, dacă n'aveau oameni cu credință, oameni voinici și săritori în luptă, oameni cari să-și iubească neamul și pentru el să intre în foc?

Ceaușii, lăncierii, vânătorii, hânsarii, panduri și toate cetele de voinici, ai lui Mircea, ai lui Țepeș, ai lui Ștefan, toți cu toți ș'au îndemnat Șoimanul tot ca Ceașul lui Mihai, d'aceea astăzi noi stăm mândri și semeți în scumpa și frumoasa noastră Românie.

Pe ei să-i imităm mereu și așa să ne fie cântecul ca al acestui ceaș al lui Mihai.

SERAGENTUL ȘI DRAPELUL.

SERAGENTUL

Sfânt drapel, întreaga oaste
Ochii'ndreaptă către tine ;
Eu te țin la piept strâns bine,
Când lovesc dușmanii 'n coaste.

Sfânt drapel cu stema țării
Numa'n aur scump lucrată,
Să ne fii tu înc'odată,
Scut măreț al apărării.

Te păstrez ca moaște sfinte
Ș'-inima din mine crește,
Căpitanul când răcnește :
Cu drapelul înainte !...

DRAPELUL

Fâlfâi-voiu cu mândrie
Pește țara ta, ostașe ;
Căci românul e din fașe,
Bun soldat în bătălie.

Fâlfâi-voiu cu onoare,
'N țara mândră Românească,
Faima ei cea vitejească
Cu așa feciori nu moare !...

31 August, 1903.

SERAGENTUL ȘI DRAPELUL

Nimic nu este mai sfânt ca drapelul, el înfățișează cinstea și puterea țării. Drapelul României a fost păstrat, atâtea veacuri, de către Voievozii noștri, ca un scut măreț de apărare. Și nu numai ei au săvârșit asemenea strălucite fapte, ci și sergentul Grigore Ioan, care la Grivița, luă steagul din mâna Turcilor, iar căpitanul Valter Mărăcineanu, muri ucis de glonțul inamicului, tocmai în momentul când, în reșduta turcească, înfipse tricolorul român.

Și ce inimă nu saltă de bucurie în fața unui regiment care trece? Și ce ochiu nu să'ndreaptă asupra drapelului măreț al țării, când fâlfâie peste mii de capete? Și ce suflet românesc nu să'naltă, nu tresaltă pentru libertate și înfrățire?

Vă uitați, sergentul, care poartă drapelul, e parcă-un uriaș. Cât e de mândru, cât e de frumos!

Și cum să nu fie astfel, când știe că duce'n mâini semnul de onoare al României? Cine n'a auzit că el a fost totdeauna păstrat ca moaște sfinte de către Românii cari, din fașe, își iubesc țara, iar la Plevna s'au luptat ca leii și au dat exemple uriașe, pentru apărarea drapelului, simbol al vitejiei românești.

SOBIESCHI ȘI PLĂEȘII

Se'ntorcea plin de mândrie Sobieschi din bătae
Insoțit de mare oaste, de hatmani în mândre strae
Și de tunuri, și de pradă, și de prinși, și de noroc;
Căci trecuse, lângă Viena, oastea Turcilor prin foc.

Cum mergea, trufaș Polonul, iată mare că ocheste
O cetate sus pe munte și de grabă poruncește
— S'o dărâme...

Iablonovschi zise: I-a lui Cantemir...

— S'o cuprindem!

Moldoveanul, să-l isbim acum la mir..

— N'avem tunuri de cetate și e grea a ta poruncă.

— Țintuit îl vreau pe Vodă, vezi, acolo sus în stâncă,
Meargă solul meu să spună la plăeși că eu am zis
C'al lor drum în spre scăpare, e tăiat d'acum

E'nchis!...

* * *

Un plăeș ce ascultase pe trimisul cel de seamă,
Răsturnat de jos răspunde:

— Spune-i de plumb să se teamă,

Cel ce-a respecta nu știe aste locuri strămoșești

Și de unde Ștefan Vodă, învins'a oardele leșești.

Nu se pleacă, ci se moare, pentru țară, până la unul,
Noi?

Lupta-vom cu credință, nu ca el numai cu tunul.

* * *

Sobieschi, din sprinceană, încruntă la așa vești;
Căci știa de ce's în stare șoimii cei moldovenesti;
Totuși porunci cetatea ca să fie dărâmată,
Și blocată, și supusă, cu plăeșii săi îndată!..

A luptat o zi de vară cu o mână de plăeși
Ca să 'ngroape mii de stârvuri de Poloni în codrii deși.
Cât de scump plăti Polonul a lui searbădă trufie!..
Cum turbă, când lui plăeșul 'i zise:

Doamne, va să știe,
Cel care cutează aicea ca să calce nepoftit,
Că 'ntâlnește plumbul rece pentru dânsul pregătit!..

Și cel care sapă groapa, el întâiu într'însa cade.
Am scăpat de multe lifte și-am văzut mușii noroade
Vânturându-se ca pleava pe acest măreț pământ,
Unde cel vrăjmaș găsește iute loc pentru mormânt!..

20 Decembrie 1902.

SOBIESCHI ȘI PLĂEȘII

Această măreață faptă a plăeșilor este o pildă pe care o știe nu numai poporul nostru, dar și cel ce-a îndurat-o, poporul Polon, care din cauza îngâmfarei și a falsității, a și perit dintre popoare. A voit să'npileze, să'njosească, ș'a ajuns l'a'njosire și la'njugare. Cine vedea pe drăgălașea Moldova, atât de mică și de gingașe, socotea că numai să întindă mâna ș'o poate coprinde. Hei !... Hei, câte n'au pățit dușmanii noștrii dela șoimii cei moldovenești !

S'au vânturat mulți p'acolo, dar ei s'au spulberat ca pleava, au sburat ca liliicii, s'au ascuns ca sobolii 'n moșoroae, sau acasă s'au întors, unii cu nasul tăiat, alții rușinați ca Sobieschi.

TURDA

Turda, mousoleu ilustru, pentru toți românii sfânt,
Ce-ți șoptesc și flori, și pasări?

Ce-ți zic toate într'un gând?

Ce suspină câmpul, valea, fluer și caval și bucium;
Iar feciorii tăi și fiice, codrii toți, de ce se zbucium?
Ce doinește râu, dumbravă ..

Spune toate ce doinesc?

Corbii toți de ce, de veacuri țip ș'asupra'ți se rotesc?
Care pradă o așteaptă s'o sfâșie ei acum?

Spune de ce pari ruină, prefăcută toată în scrum?
Ce porți doliu p'a ta frunte,

Ca o buhă ce cobești?

Pentru cine atât d'amarnic, tot suspini

Și te jelești?

Spune Turda ce te doare și de ce te-ai întristat?
Neguri dese de ce oare peste câmpu-ți s'a lăsat?
A ce tristă ești, mi-e groază... Taci ș'alungă plânsul tău;
Gemetele tale ajuns'au până sus la Dumnezeu.

.....
Plâng voievodul cel mai mândru, cel mai blând,

Cel mai viteaz;

Plâng un suflet, ce d'apururi, la hotare șeade treaz
Și așteaptă să revadă, încăodată al său popor,
Deșteptat, pornit la luptă, înspre al său asupritor.
Plâng că iarba nu mai crește, peste câmpu-mi blestemat
Unde Basta, mișelește, un pumnal a împlântat

Intr'o inimă de aur ce bătea, bătea semeț,
Pentru visul cel mai nobil, mai frumos și mai măreț
Ce vr'o 'dată'n pept avut'a, pentru mama sa, vr'un fiu ;
Codrii plâng, feciori și fiice, un plâns greu, amar și viu

Și nici unul, nu, de veacuri, pe Mihai nu-l ujtă, nu...
Zise Turda...

Pe deasupra-i ceață deasă se făcu
Ș'o lumină, un luceafăr ca prin farmec răsări
Și către mize puternic aste vorbe îmi grăi :
„Du-te, munții treci și valea și coboară în câmpii,
In cuprinsul țării mele, al frumoasei României,
Acolo unde sădit'am în orice suflet vitejii ;
La arcași, lănceri, scutelnici, vânătorii dela Jii,
Oastei mele, neînvînse, spune-i c'o aștept mereu
Să nu piardă ea credința și nădejdea în Dumnezeu ;
Căci el este bun și mare și privește tot de sus..
Du-te, du-te, aleargă acolo...

Spune-i că Mihai ți-a spus-
Că la Turda corbul țipă și se sbuciumă de ani,
După pradă, după stârvuri, stârvuri, de cumpliți dușmani !
Că românul moare, n oare schingiut de pintenați *)
Și așteaptă, zi și noapte, libertatea dela frați.
Spune că a mea țărână, azi tresare în mormânt,
Că e prefăcută toată'n flori de sânge....

Pe pământ

Nu s'a mai văzut o faptă așa neagră

Și că ea

Un minut să nu mai stea,

Cere astăzi răzbuunare !

Fiii mândri ai României, fără să'mi vină'n ajutor,

Fără a nu zdrobi pe veacuri, lanțul greu,

Robia lor!...

* * *

*) Unguri.

Am umblat la latul țării pe câmpie și pe deal
Ș'am strigat eu tutulora

Ascultați glas din Ardeal,

Ascultați cum geme Turda

Ce-a zis umbra lui Mihai,

Moșii cum jelesc într'una, își plâng amărâtul trai.

Ascultați, români, eroul dela Cluj, Călugăreni,

Ascultați, feciori și fete...,

Voi măcar, o voi oșteni,

Faceți voi ca să răsune, azi al libertății cânt;

Liberați pe frații voștrii..

Libertatea pe pământ

Este dreptul fiecărui..!

Pentru ea noi să murim:

Al robiei lanț, îndată, în Ardeal, hai să'l zdrobim !..

19 Februarie 1901.

TURDA

*Cercetând Istoria tuturilor popoarelor, nu se poate
faptă mai mișlească decât cea săvârșită de Basta
în Câmpia de la Turda.*

*Prin moartea lui Mihai, el a crezut că-și deschide
drumul spre mărire — dar sârmanul — a rămas,
în cartea neamurilor, un înfierat, un ucigaș. E
veche zicătoarea: Imi place trădarea, dar urăsc pe
trădător.*

*Mihai Viteazul este și va fi o figură măreață,
în spre care a căutat și vor căuta toți aceia cari
au studiat și vor studia caracterele și ideile geni-
ale ale eroilor. Azi, în timpuri bune, și nu cred
să fie un monarh mai destoinic care, în capul său,
nu numai să aibă planuri uriașe, dar să lucreze
pentru aducerea lor la'ndeplinire.*

*Visul lui Mihai pentru o veche Dacie să fie visul
tuturor Românilor. Din Câmpia Turdei și de peste
tot coprinsul vechei Dacie, ce-o să răsară alt decât
cete de viteji eroi? Care glas, au să asculte Românii,
decât p'acela al biruinței ș'al revendicării?*

MAMA RĂNITULUI

— Dane fătul meu, ascultă sfatul măicuței tale,
Nu căta că-i sfărămată de obidă și de jale;
Au ți-e dat voinice ție, ca femeile să fii,
Tu ostaș al țării? Steagul cât putea-vei sus să ții...

Taci, nu suspina.. dușmanii prinde-vor acum de veste
Că feciorul cel mai mândru, Făt-Frumosul din poveste.
Smeul care câte zece, turci deodată ucidea
Pentru un braț, pierdut în luptă, ca femeile plânga !..

— Mamă sufer, sufer mamă, uite, am rămas sluit,
A!... De mii de ori mai bine ar fi fost d'aș fi murit !..

— Dane, fătul meu, ascultă glasul măicuței tale,
Ți-ai pierdut un braț, dar află că'a nemuririi cale

Ți-e deschisă...

In carte d'aur, pomenirea-ți se va scri.
Șterge-ți plânsul... Pentru țară te jertfește..

A muri

Apărând ca un arhanghel: dreptul, legea și moșia,

Nu știi oare că aceasta ți-este'n lume datoria?

Ai uitat, voinice, pilda care-ai supt-o dela sân?

Taci !..

Cu brațul ce-ți rămâne dă, dă, moarte la păgân !..

MAMA RĂNITULUI

In tot timpul și în toate ocaziunile mari, când a fost vorba de salvarea patriei, femeia română a dat dovezi de cel mai înalt devotament, de cel mai mare patriotizm; ea nu s'a sfiit de nimic ș'a sacrificat tot ce-a avut mai scump pentru mântuirea neamului său.

E greu de închipuit, e grozav să-ți vezi pe fiul tău rănit și cu toate acestea tu să-i zici :

„Nu plânge ca femeile, că ți-ai pierdut un braț în luptă, ci luptă-te voinicește cu cel care ți-a rămas, căci vitejia tu ai supt'o dela sânul meu. Pentru țara ta, trebuie să lupți și să mori apărând-o ca un erou.

Cu toate acestea, așa trebuie să fie sfatul pe care, orice bună mamă, va să-l dea fiului său, când țara ei e în primejdie.

Acum, când războiul bate la ușe, știu că sufletele tuturilor mamelor tremur de groază, totuși socotesc că nicinua nu va zice fiului său altceva decât : Sau cu scut, sau pe scut, tot așa cum femeile Spartane ziceau feciorilor lor, când porneau la luptă.

CENTENARUL MORȚEI LUI MIHAI

Te salut Voivod al țării care'n geniala-ți minte
Făurit-ai o idee uriașe.

Visul tău ?

A Părinte !..

Era să fie, vis frumos și împlinit

Dacă-o moarte mișească'n cortu-ți nu te-ar fi răpit.

Te salut Voivod al țării și cu mine împreună

Mândrii fii ai României vin acuma să depună

O cunună pe altarul sacru, sfânt și neuitat

Ce păstrează moaște sfinte de Voivod și împărat;

Moaște ce șoptesc într'una :

„Libertate și frăție.

Vreau să fâlfâie drapelul peste-o mare Românie,

Vreau, în Dacia Română, hora mândră să jucați,

Vreau credință, vreau iubire și unire între frați !..“

Dai semnalul înfrățirii ? Focu-aprinzi al vitejiei

Pân'! tîne vrei s'ajungă strălucirea României ?

Trâmbițată ea să fie și de îngerii vrei în cor ?

Să se teamă tot vrăjmașul de slăvitul tău popor ?..

Te salut Voivod al țării care'n geniala-ți minte

Făurita-i o idee uriașe..

A Părinte !..

Visul tău să știi că este visul nostru mult dorit,

Tu din ceruri îngrijește ca să fie împlinit.

21 Septembrie 1901.

CENTENARUL MORȚEI LUI MIHAI

M'a învrednicit Dumnezeu să văd o mână de români, membrii ai Ligei Culturale, urcând drumul spre Monăstirea Dealului la Târgoviște și sărbătorind: trei sute de ani dela moartea Marcului Voivod.

Alături cu faptele săvârșite de erou, ne'nsemnată era ceremonia, dar mari erau inimile și idealurile acelor români, cari să trudeau să țină aprinsă și ridicată sus: facla românismului.

Să nu uităm că inimile multora dintre noi sunt încă strânse, aproape săngerează d'atâtea răni venite dela atâți dușmani.

In calitate de veche delegată a Ligei Culturale, am rostit aceste versuri, în auzul românilor, sosite de prin toate unghiurile Daciei Române, ei plângeau, cu în gândul meu, zicam: Doamne ajută, Doamne ajută!

MOTII ȘI TRANSILVANIA

MOTII

Maică, maică, sub stejari, sub arțar, sub ulm, sub fag)
Fiii tăi te cat de veacuri și'ți cânt din caval cu drag.
Oare te-ai închis în raclă? Ca o moartă dormi tu dusă?
Nu mai povestești nimica din mărirea ta apusă?
Unde ești măicuță, maică, toți te cat prin codru des.

TRANSILVANIA

Vai!... Din toată strălucirea cu 'mpilarea m'am ales;
In pădurea 'ntunecoasă de vrăjmași înlănțuită,
Plâns-am greu, căci eu crezut'am că's de voi desprețuită..
Am spus șoimului durerea-mi, el a spus'o la păstori,
Răsunat-au greu Carpații ș'ați venit...

O scumpi feciori!

MOTII

De barbari, nu vrem țărâna ca să-ți fie iar călcată,
Face-vom dorința sfântă să ne fie respectată.
Am citit, în leaturi d'aur, scrisă 'ntreaga ta mărire
Ș'am jurat să-ți redăm iar culmea ta de strălucire.

1) Transilvania va să zică: „Dincolo de pădure“ de aceea Primul vers începe cu nume de copacii cei mai frumoși ai codrului.

TRANSILVANIA

Sugrumată aici de veacuri iată m'am sălbăticit
Nu'mi vine a spera și crede'n timp atât de fericit!...

MOTII

Ia privește ce'i în juru-ți, câți voinici cu spete late
Stau ca leii să s'arunce la tirani în piept, în spate
Și să'ți curățe coprinsul de mălură și de spini;
E destul de când în lanțuri sugruma'ă tot suspini,
Nu te mai voim în raclă, ca o moartă dormind dușă,
Ci pe culmea'naltă unde, de Mihai tu fost-ai pusă.

TRANSILVANIA

Ce-aud, dragii mei copii? Oare mie mi-a sunat
Ceasul libertăței, care veacuri eu l'am așteptat?...
D'o vrea cerul ca voința să vă fie împlinită;
Care fără fi-va'n lume, așa mândră, fericită?...

București, 13 Septembrie 1903.

MOTII ȘI TRANSILVANIA

Motii sunt descendenții direcți ai Dacilor și ai Românilor; în toate împrejurările mari, ei au dat dovezi de vitejie. Sentimentul național, la ei, este înalt, semeț și puternic ca stejarul, de aceea românismul aici se ridică falnic și e doveditor de vitejia strămoșească.

Transilvania speră și așteaptă liberarea dela ei mai mult ca de la ceilalți feciori și de sigur că'n sufletul lor, unde stă scris cu litere de sânge, suferințele fraților noștri, nu este iertare pentru împilători.

Mihai a urcat Transilvania cu sabia și cu ostașii săi pe culmea de mărire. Motii dar o vor ține acolo, sau vor pieri cu toții... Aceasta li-e mereu cântecul și dorul lor ș'al nostru

PĂSTORII LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Sus pe munte stau păstorii
Rezemați cu toții 'n bâte
Și, cu frunți posomorâte,
Caut cum se duc cocorii.

Vine iarna, zise Ghiară,
Baciul cel mai mare 'n stână;
D'o mai trece o săptămână.
Va să coborâm în țară.

Strângeți sarici și ciubăre,
Brânza pune-ți-o'n sidilă,
Vezi umblați copii cu milă
Că e marfă strânsă, mare!

Jintița, vedeți din bote,
Să nu mi-o vărsați pe coastă;
Nu vă fie mintea proastă.
Lână, mândrelor din fote,

Să le dați din cea țigae;
Ca'n mătase să'nfașoare,
A lor trupuri de fecioare,
Și cea smeadă, ș'a balae.

Ochii să vă fie țintă
În spre țarc și în spre turmă,
Caprelor le știți de urmă,
Țineți umplură'n flintă.

Câini aveți în preajma turmei...
De la greci?...

Vreau numai piele,
Piară 'n smârcuri și vâlcele...
Ș'apoi, mai la urma, urmei,
Cu feciori voinici n'mi pasă
De vrăjmași.

A noastră cale,
De'i pe munte, de'i pe vale,
E tot mândră, e aleasă.

Domnul Tudor nu grăește
Că noi suntem: Talpa țarei,
Scut măreț al apărării,
Când primejdia sosește?

— Ghiară, Ghiară, zice Voina,
Bucium fluer, unde-i Ghiară?
Cum să coborâm în țară,
Când n'avem cum zice Doina?

Ți-ai uitat că grecii focul
Au făcut din ele'n vatră?

— E nebun sârmanul,
Latră,
Să aude în tot locul.

S'adunără apoi roată,
Așteptând a sa povață,
Până 'n zori de dimineată,
Pân' le trecu ziua toată.

Ei jurară să nu plece
Mulți pe drumuri cum sunt morții,
Ci, lăsați în prada sorții,
Viața 'n lupte or petrece.

Bietul Ghiară, bietul Ghiară,
Mult mai plâns'a el de ciudă!...
Oh!... Mai bine-o moarte crudă
L'ar răpi...

Sărmană țară!...

Au e scris ca noi păstorii
Să călcăm a lui poruncă?...

*
* * *

Tudor?...

Iar... ne strigă'n luncă,
Încotro se duc cocorii!

N'avem bucium, nici cavale,
Ghioage, însă avem și bâte,
Pentru liftele urâte,
Potrivite știi pe șale!

Strângeți sărici și ciubăre,
Brânza puneți-o 'n sidilă,
În greci?... Dați fără de milă
Că's vrăjmașii țarei, mare!...

București, 1902, Maiu.

PĂSTORII LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Figura lui Tudor Vladimirescu este clasică, este socotesc, unică și nu multe națiuni se pot lăuda cu asemenea oameni, cari să plece dela coarneaule plugului, să strângă oștire, să meargă să libereze țara de sub jugul turcilor și al grecilor, numai cu cuvintele lor blânde și cu inimile lor mari, cum le avură Pandurii.

Toți plugarii, toți păstorii ș'au lăsat munca și strânsura lor ș'au alergat la sunetul buciului lui Tudor, ce răsuna în luncă... și, deși până și cavalele, pentru doine, erau arse de greci, dar pentru liftele urâte românilor, tot le rămăseseră bâtele și ghioagele, potrivite pe șalele vrăjmașilor lor. Mare fu voia lui Dumnezeu, care de ei ne-a mântuit. Mare român Tudor Vladimirescu. Pe el să'l luăm mereu de exemplu.

Eu, recunoștința către el mi-am arătat ridicând o cruce, la Mitropolia din Târgoviște, pe locul unde a fost asasinat de greci, marele erou Tudor Vladimirescu, Garibaldi al României moderne.

CĂDEREA PLEVNI.

Să bubuiască tunul, să sune azi famfara,
Să fâlfâie stindardul și să tresalte țara.
Căci este sărbătoare... Oștirea cea română
Făcut-a să se'nchine ei Plevna cea păgână.

Osman, Osman, ne'nvinsul, s'a dat, s'a dat învins ;
Ca fulgerul isbânda în tabără s'a'ntins
Ș'a plâns de bucurie, oștire și popor,
Și Doamna țarei plâns'a ș'a plâns și Domnitor ;

Iar faima României, sbură în depărtare
Și-a crescut d'atuncea mai mare, tot mai mare.
Azi numele său este slăvit de lumea'ntreagă ;
Căci d'o cetate tare, ne'nvinsă, el să leagă ;

De Plevna, unde lanțul robiei s'a sdrobot
Ș'a Semi-lunei faimă, pe veci s'a nimicit,
De Plevna unde cornul isbândeii a sunat
Și țara libertatea d'atunci ș'a câștigat.

D'un sfert de veac, mai bine, oștirea cea română ;
A subjugat cetatea cea tare, cea bătrână.
Onoarea ei,.. Azi sune și trâmbiți și famfara,
Să fâlfâie stindardul, să fie mândră țara.

28 Noembrie 1901.

CĂDEREA PLEVNEI.

In rândul cetăților celor mai puternice și mai me'nvinse stă Plevna. Aniversarea luării ei este una dintre cele mai mari sărbători naționale.

Atunci [tot românul trebuie să se bucure, căci, puterea Semi-Lunei căzând s'a ridicat stindardul liberării creștinilor subjugați din Peninsula Balcanică.

Dela căderea Plevnei înainte, fama noastră a crescut mai mare, tot mai mare. Zornăirea uriașă ce-au făcut lanțurile, cari au căzut dela brațele României, a'nțeles'o tot pământul, iar înțelepciunea bravului Căpitan, a fost citată și scrisă în Istoria tuturor neamurilor de bine. Să fim mândri, când auzim bubuirea tunului, care azi, în ziua de 28 Noembrie, însemnează izbândă, independență, înălțarea României la rangul de regat.

CĂPITANUL MĂRĂCINEANU

Sus copii... sus la redute,,
Cine țara își iubește
N'are de nimica teamă,
Moartea 'n față o privește.

Sus copii... sus la redute,
Sus cu toții... după mine,
La drapelul țării mele
Semi-Luna să se 'nchine!..

Sus copii... sus la redute...
Sunt rănit... sus să mă poarte
Și'nfigând drapelul bine,
Zice: Acuma, vino moarte;

Căci văzut'am eu copiii,
Cum pășesc spre desrobire
Și cum s'au jertfit cu toții
Pentru a patriei iubire!

Buc. 30 August 1908.

CĂPITANUL MĂRĂCINEANU

Căpitanul Mărăcineanu la Grivița a dat pilda cea mai frumoasă de vitejie; amintirea lui va trăi pururea în inima românilor. Lui, mai mult ca oricui, să cădea, în vr'o piață publică, să-i se înalțe un monument, căci el este una dintre figurile cele mai mărețe ale vitejilor neamului nostru.

Despre războiul pentru Independență nu se poate vorbi fără să se pomenească numele acestui erou, care, sub ploae de gloanțe, pătrunde în redută, sue pe parapete, înfige drapelul românesc zicând: Acuma vino moarte, căci mi-am văzut copiii pășind spre calea desrobirei patriei.

Când o țară a avut asemenea feciori, nu se poate a nu fi înnumărată printre țările cari merită să ocupe un loc de frunte, între popoarele acestui continent. Am fost la Grivița, am călcat plângând peste tărâmurile sacre, udate cu sângele eroilor noștri și am plâns amar, când am mai găsit în 1912 oase, nasturi și gloanțe pe acolo, dar nici un semn creștinesc, nici o cruce înălțată lui Valter Mărăcineanu!...

ODA ARMATEI ROMÂNE

LA ANIVERSAREA LUĂREI PLEVNEI

O armată românească, mândră, falnică, frumoasă ;
Tot românul, cu iubire, în spre tine azi privește ;
Tu ai pus a noastră țară sus pe culmea luminoasă
Și prin rovine, șes, ori dealuri, ai călcat tot voinicește
Tot mânăta de iubire, de avânturi...

Suferința

Ai învins.

Ca șoimul ager, ai tot apărât moșia
D'ori ce liftă...

Tu pâșit'ai din isbândă'n biruință ;
Ear parola-ți, de fu pace, ori rășbolu, fu : România.

*

Cine, în vremi de grea urgie ca ostașu-înaintează
Fără teamă 'n focul luptei, în ploii de gloanțe, de obuze
De la datorie numai, moartea, dacă'l depărtează
Ș'atunci ultima-i șoptire „Țara mea” îi stă pe buze...

Cum să nu fii tu slăvită, când de veacuri, ne atinsă,
Ai păstrat a noastre datini și hotare și credință ?..

De la Mircea, până astăzi, ai ținut mereu aprinsă
Facla gloriei străbune...

Doamne !... Câtă iscusință

Mai avu pandurii, Tudor...

Dar plăeșii din Cetate ?

Pildă-au fost lui Sobieschi.

Dar ceaușii, dar lăncerii,

Sub Buzești, sub Banul Manta, cum știură a se bate !...

Dar Curcanii dela Plevna,

Căpitanul, ofițerii.

Ce dovezi au dat atuncea de iubire pentru țară !...

Până a nu se da atacul, Marele Voivod, ce zise :

„Știu că vitejia voastră niciodată n'o să peară ;

Căci trecutul și mărirea'n leaturi d'aur vi sunt scrise.

Au Călugărenii, Baia, Valea Albă și Rovine,

Rahova și Opertinul, vi s'au șters din amintire ?

Dar Mihaî, Ștefan-cel-Mare, pentru voi, chiar pentru Mine

Nu's pilde uriașe ce privim plini de uimire ?...“

*

Fu destul aceste vorbe de ferbinte'mbărbatare

Ca să urci sus pe reductă și să'mplânți drapelul țării,

Ca strămoșii tăi, răspuns'ai la a trâmbiței chemare ;

Iar, cu vârful lăncei, drumul ai deschis al Neatârării.

Multe generații cată să descrie aste zile ;

Mulți aezi, cari să cânte epopei așa mărețe,

Pentru astfel de isbânde, vor mari și alese file ;

Cărturari, cari să aibă minți înalte și istețe !...

*

Cântă imn de veselie, tu și scumpul nostru Rege,

Treceți mândri...

Imp linite's toate visurile noastre

Laurii ?...

Trăi Voevodul, singur El a și'i culege
'N câmpul larg al biruinței...

Cornul ? Sună ale voastre
Vitejii din câmpul luptei, iar cu ele se făleşte,
Azi Părintele armatei.

Iată-L, plin de bucurie,
Cum ascultă tunul care tuturora iar vestește
Că zdrobit'a fost cu spada lanțul greu de grea urgie !

*

Stai, o țara mea iubită, sus pe culmea luminoasă ;
Strălucirea-ți să se vadă peste mări și țări depărte...

O armată românească, mândră, falnică, frumoasă,
Care pururea de lauri ai avut 'n lume parte ;
Meriți ca să fii slăvită, căci ești viața României.
Sus stindardul tău înalță, sună, sună, azi fanfara :
Să lucească'n larga lume, stema'naltă a vitejiei,
De izbânde'ncununată tu să fiți mereu și țara !...

București 23 Noembrie 1903.

ODA ARMATEI ROMÂNE

Nici o oștire din lume nu e mai frumoasă și mai mândră ca oștirea noastră, care oricē numire a purtat, orice căpetănie a avut, ea tot vitează a fost, tot sus a ținut drapelul țării.

Rahova, Răsboenii, Rovine, Baia, Călugărenii, Grivița, Plevna, Mărășești, Mărăști și Oituz sunt ocalități sfinte unde armata țării s'a 'ncununat de lauri.

Știut e că d'atunci, cu vârful lancelor ostașilor români s'au însemnat hotarele țării noastre.

Fiecare român, să se închine trecutului nostru glorios; fiecare să caute să se facă demn de Roșioriide la Vedea, de Ceaușii de la Dolj, de Vânătorii de la Neamț, de Pandurii de la Jiū, de Curcanii de la Plevna, de Morarii lui Averescu dela Siret.

LUAREA PLEVNEI

A trecut un sfert de veac de când a Porței trufie,
Plevna, vergină cetate, a căzut sub grea urgie.

Țara scumpă,

Tricolorul tău și brațul, le înalță astăzi sus.

Să răsun-e ta faimă, de la zori, pân'la apus ;

Toți să știe

Că feciorii tăi zdrobiră lanțuri de vasalitate,

Că la Plevna viață nouă dobândiră... Libertate,

Libertate !...

Au strigat sus pe redute, repezindu-se ca lei :

Sau pătrundem în cetate, sau murim : "Or noi, or ei,

Înainte !"

S'auzea în deal, în vale, pe coline, pe redute.

Sus viteji, sunați fanfara, piepturile vi sunt mute ?

Pe Gaziul

Să'l ducem pescheș lui Vodă... Dat'așa poruncă El ;

Tot românul va să fie ne învins... ca de oțel.

Sau morți, sau vii !

.....
Cel gornist, ce'i surd ca tunul, a zâmbit d'așa solie,

Căci, pe buze, n'țelesese că e cânt de veselie

Cântu-acesta.

El făcu un semn spre Plevna ș'altul în spre țara lul...

„Cruce-ajută“, alergară toți la glasul cornului.

Intr'o clipită

Fură tocmai pe priporul cel mai ascuțit din zare ;

Moartea înfruntând cu-adâncă și vitează nepăsare.

Din nou gornistul

Sună goarna... căpitanu 'n jurui strânge sute, mii,
Răsturnând copaci și petre, pustiind ogoare, vii...

Intră'n Plevna.

— Ea-i minunea ce ținut'a oastea'ntreagă în picioare ?
Pentru ea plătit'a toată, toată-a României floare ?

Zise Radu.

Ăsta e moșneagul, care groaza o băgase 'n noi ?
Slut mai este, bată'l vina, cum l'ași face moșoroi !

Căpitanul,

Intră'n vergina cetate, ce-i căzută sub urgie ;
Dela brațul tău zdrobește lanțul, scumpă Românie,

Apoi grăește :

Ori și cine, vreau să aflu a oștirea mele famă,
Peste mări și țări să treacă, spre mărirea-ți, blândă mamă!...

Roma, Roma,

Mândră fil, și tu ca mine, d'ai României feciori ;
Cari vitejescu-ți nume l'a 'nălțat până la nori !

Ura ! Ura !...

București, 27 Noembrie 1903.

LUAREA PLEVNEI

Actele vitejești săvârșite de Marele Căpitan și de vitejii săi ostași în Câmpiile dela Plevna sunt uriașe, dar alături cu paginile de glorie, câte mizerii n'aduce cu sine războiul. Iată ce zice ilustra Carmen-Sylva, în: Pe Dunăre la pag. 47. Ne apropiarăm, cât puturăm mai aproape, de țărmul bulgar, pentruca să putem privi drumul morței pe care Regele a trecut călare, când s'a întors dela războiu. El ș'aducea bine aminte de locuri, numai că astăzi arătau altfel, nu ca atunci. Atunci era vijor și polei, atunci erau 22 grade sub zero de frig și, dela Plevna până la Nicopoli, un lung drum al morței: numai cadavre și iarăș cadavre pe tot drumul. Dacă Osman Pașa ar fi așteptat încă trei zile, cele trei armate ar fi pierit d'abinele. Mai târziu s'ar fi găsit urmele lor prin zăpadă, pentrucă de mâncare nu mai aveau; iar sloiurile grozave de pe Dunăre nu 'ngăduiau vapoarelor să treacă dincolo cu pâine. Astfel ieșiră din Plevna sărmanii Turci, prăpădiți pe jumătate, morți de foame și 'nghetați pe drum, câteva mii împreună cu românii cari îi escortau. La aceasta ași vrea mai bine să nu mă mai gândesc! Ei stăteau înțepenți, înghețați, sprijiniți de carele lor, boii prăpădiți ca și ei. La o parte stăteau mai mulți Turci, cari să strânseseră roată în jurul unei vetre de foc, dar când au fost cercetați, mai d'aproape, se văzu că toți erau morți.

Și.... câte încă alte nenorociri și sacrificii nu cere războiul? Câți ar dori ca el după lume să piară. Prinusul ecl mai mare de recunoștință trebuie să-l aducem M. S. Regelui Carol și ostașilor români și să urăm ca România să aibă parte mereu d'asemenea Voivozi, d'asemenea eroi.

ȘANDOR ȘI ILEANA

ȘANDOR

Vin copilă'n câmp la mine să culegem lăcrămioare,
Brebenei și micșunele, din dumbrăvi, de pe pripoare,
Aide, cu cunune mândre, vreau să te împodobesc
Și s'ascuți d'a mea iubire, floarea, râul cum șoptesc.
Melușeii de pe coaste fermecați să ne privească ;
Ear iubirea noastră, dragă, fiu, de fiu, s'o povestească.
Eu să-ți cânt din al meu fluer, Leano, tu să mă'nsoțești
Și din ochii tăi, din cântec, să'nțeleg că mă iubești.

Vin, mireasa mea iubită, vin sub bradul de la stână,
Tuturor s'arăți tu mândră că de azi îmi ești stăpână,
Treci hotarul tău spre mine, ori de vrei eu îl pășesc :
Țara voastră îmi e visul, ca pe tine o iubesc !

ILEANA

Noi avem întinse miriști, unde pasc a noastre turme
Ș'ași dori c'a tale gânduri, de la mine, să se curme.
Tu strein de a mea lege și—Ungurean tu să mă iei?...
Îți păstrez eu ură ție și la toți strămoșii tăi !
Ți-este dragă țara noastră, vrei pași a mea moșie ;
Rămâneare-ar dar a voastră, stearpă toată și pustie ;
Tot vrăjmașul să rămână făr'de apă și pământ ;
Tu la mine, de vei trece, loc găsi-vei de mormânt !...

ȘANDOR ȘI ILEANA

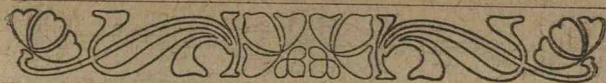
Această poezie este închinată bunelor românce, cari știură a păstra naționalitatea noastră atâtea secole. Alegoria aceasta arată pe Ungaria, care vrea s'ădemenească pe România. Cu toate făgăduelile, cu toate 'ncântările, noi am rămas aceia ce au fost strămoșii noștri adică : neclintiți, că străinul îți mănâncă sufletul!...

Pentru noi, străinii sunt tot lipitori și șerpi veninoși și'n țara noastră, ei nu pot găsi decât loc pentru mormânt : toți sunt falsi, toți sunt împilători și ne suge din noi toată vлага ; iar dragostea lor nu-i decât prefăcătorie.

Românul zice bine când zice : Nu lua pe strein de suflet că străinul îți mănâncă sufletul!...

Șandor închipuește pe Ungur ; iar Ileana pe Român ; îndrăgostire între ei, nu să poate, deoarece nu e nici asemănare de rasă, nici asemănare de caracter, apoi cine poate învinge și suferi șovinizmul maghiar?

ROMÂNIA ȘI BUCOVINA

ROMÂNIA

Bucovină, surioară,
De ce plângi neconținut?
Suflet trist și chinuit,
Ce ai tu, ce să te doară?
Surioară, surioară!..

O bogata mea comoară!...
Scumpă, blândă precu n ești,
De ce trudă pătimești?
Ce durere te omoară,
Surioară, surioară!...

BUCOVINA

Nu știi tu ce mă doboară?
Cum? Rămasă 'n lan strein
Mai întrebă de ce suspin?
Inima din piept îmi zboară,
Surioară, surioară!..

Peste chipul meu coboară
Intristarea... Să nu plâng,
Când, pădure, lanuri, crâng,
Corbi flămânzi îmi 'mpresoară?..
Surioară, surioară!...

31 August 1903.

ROMANIA ȘI BUCOVINA

Din trupul tău, o draga mea Moldovă, s'a deslipit o parte și d'atunci, ori de câteori ne-aducem aminte, plângem pentru această grea durere. Pământul Bucovinei e raiu și nouă ne este cu atât mai scump, cu cât el păstrează moaștele cele mai sfinte ale celui mai mare Voivod, moaștele lui Ștefan cel Mare.

Și de ce, dintr'atâtea mănăstiri, tocmai la Putna Ștefan și-a ales locașul său de veci? Să nu fie oare acesta un învățământ?

Țărâna martirului domnitor, n'o fi suferind ea mult știindu-se c'a rămas printre streini?

Plânsul tău, Bucovină surioară, e plânsul nostru. Nu te uităm, nu te uităm!...

Suferințele tale de azi, când corpul tău ți'l sfâșie și ți'l împilează, austriacii, ne-au umplut sufletul d'amărăciune și inima de dorul răzbunării. Dar cum să te scăpăm din gheare salbatice? D-zeu e mare și ascultând gemetele tale ș'ale noastre va zdrobi, în curând, lanțurile robiei și atunci ne vom revedea fericite, surioară, surioară!..

LA COLUMNA LUI TRAIAN *)

Pietrele ?

Știam odată că sunt mute, nu vorbesc,
Însă tu îmi spui coloană, minunată povestire
Ce să plâng mă face, iată, să tresar de fericire.
Cum ? Trecură atâtea secolii ș'amintirile trăesc
Și mai vii în sânul celor cari atunci s'au înfrățit ?
Mai grăește, tu ce veacuri, lor și nouă ne-ai grăit ;
Spune că suntem de'un nume, d'o făptură și d'o mamă :
Glasul sângelui, la Roma, pe Români acum îi chiamă.

Pietrele ?

Nu mai sunt mute, ele, bronzul cânt, vorbesc ;
Iată aici cununa mândră, care dulce ne grăește ;
Spune că iubita'mi țară din nou astăzi să'nsoțește
Cu Cetatea cea Eternă...

Când din inimă pornesc
Sentimente mari, frumoase, socotesc c'acel popor
Merită ca să trăiască....

Al meu glas d'aici din For
Îl trimit eu țării mele ș'o salut ;

L'ai săi feciori,
Azi le zic : P'alte coloane vreau să fiți nemuritori ;
Vitejia voastră fie scrisă în argint, în aur,
Viitorul v'ncunune numai cu cununii de laur ;
Să slujiți, ca moșii voștri, pildă pe la toți dușmanii ;
Mari să fiți cum știți că fură Dacii toți și toți Romanii ;
Orice piatră să vorbească tot de fapte vitejești
Și să fiți, ca până acuma, fala țării românești.

12 Octombrie 1899.

*) NOTA — Această poezie, împreună cu discursul: *Mama Roma*, a fost rostite de mine în *Forul Traian*, în ziua de 12 Octombrie, atunci când românii, mergând în delegațiune, au depus o cunună de bronz la picioarele columnei lui Traian ; iar eu eram reprezentanta *Presei* române

LA COLUMNA LUI TRAIAN ¹⁾

Nici o amintire n'a fost mai vie, în viața mea, ca aceea când eu am avut prilejul a rosti la picioarele Columnei lui Traian, aceste versuri, scrise cu cuvinte trase din sufletul meu.

Mi-aduc aminte cât de mult a luptat și bătrânul V. A. Ureche, trezitorul conștiinței noastre naționale, pentruca această serbare să aibă strălucirea ce merita ea, căci mare era numărul vrăjmașilor noștri ¹⁾ s'au turbat toți de izbânda, pe care au avut-o românii, în Forul Traian.

Nenorociți trebuie să fie azi bârfitorii, cari caut să'nvălue în zdrențuite și 'ntunecoase văluri, făurite din legende false, numele unei țări a cărei virtute este scrisă, în Istoriile tuturilor neamurilor de bine, în leaturi de aur și'al cărui drum, în omenire, i l'a creat izbânda, tot ea dându-i locul de onoare pe care, de drept, România îl ocupă între popoarele civilizate.

Trebuia văzut, trebuia ascultat, trebuia 'nțeleș ilustrul Baccelli, stejarul nostru protector, când zise :

Vă salut pe voi, o ne'nvinșilor Români, voi sunteți o pagină desprinsă din marea carte a Istoriei Romei, totuși voi nu sunteți uitați, pentru aceasta, din contră, voi sunteți demni de cea mai mare iubire și admirațiune. Și neobositul luptător, Ureche, răspunse : Suntem aici, lângă acest monument, al marelui nostru împărat, pentru a vă repeta vouă și învățaților, din întregul pământ, veniți la congres :

Roma e mama noastră !

¹⁾ NOTA. — La congresul orientaliștilor erau greci, unguri și ruși, mulți dintre dânșii vrăjmași ai noștri, declarați pe față, ei ziceau că în Roma nu mai era Congresul Orientaliștilor, ci : Sărbătorirea Românilor. Autoritățile voiau să refuze d'a lua parte. Intrebată de Primarul Romei, eu i-am răspuns : De veți tăcea voi, vor vorbi ple-trele : Columna lui Traian și rușinea va fi a voastră ! Sărbarea s'a făcut cu fastul ce merita ea.

DRAPELUL GINTEI NOASTRE

Frații noștri, frații noștri, vin la noi din depărtare,
Să-i primim cu brațe 'ntinse și cu dor adânc și mare;
Ei păstrară atâta secol și credință, și iubire,
Și labarul ginteii noastre, falnic, plin de strălucire!

Dela Roma și Florența, dela Neapol, din Torino,
Din Veneția, Palermo, din Milan, din Solferino,
Din Italia frumoasă, azi sosi aleasă floare
Să 'nvârtească hora mândră, sub al României soare.

Vin să cânte imnul vesel de 'nfrățire, de izbândă
Și să smulgă din ogoare, iarba vешtedă, plăpândă,
Căci Traian, ei știu c'acea a sădit numai lăstare
Falnice, coloni din neamul, cel mai nobil, cel mai mare:

Viță de eroi ce vorba le-a fost sfântă... Pomenire
Au rămas ale lor fapte, în întreaga omenire,
De aceia, până astăzi, ori și cine se mândrește
Că descinde dintr'o rasă nobilă, care trăește

Lângă Tibru... Frații noștri, frații noștri, au sosit cu o solie
De la Roma cea bătrână pentru tine, o Românie:
„A trecut amara-ți vlață, întristată, viforoasă,
Te ridică și te prinde 'n hora mândră și voloasă.

Ai Danubiul albastru, ai Carpatul ce doinește,
Ai feciori și mândre fiice, mamă care te iubește;
Ai mii turme, mii cirede, grâu cu aurite spice,
Ai lăstari frumoși și falnici, speră'n viitor ferice!..

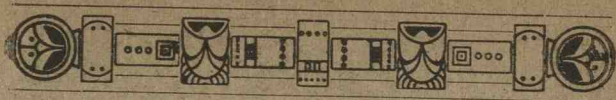

Dela Roma la Florența, dela Neapol, din Torino,
Din Veneția, Palermo, din Milan, din Solferino.
Din Italia frumoasă, a sosit aleasă floare
Să 'nvârtească hora mândră cu frați buni și surioare.

Să-i primim cu brațe'ntinse, ca în zi de sărbătoare,
Pe ei cari, vin din țara cu flori vii, albastră mare,
Să ne spună că acolo totul cântă: dor, iubire,
Că drapelul gintei noastre fâlfâie în strălucire.

5 Septembrie, 1902.

DRAPELUL GINTEI NOASTRE.

În toate ocaziile mari, românul a avut mândria lui, iar când a fost vorba de prestigiul nației sale el n'a cruțat nimic, spre a fi la 'nălțime. Se știe că, în Septemvrie 1902, șapte-spre-zece studenți Italieni, au venit în țara noastră, spre a ne cunoaște ș-a ne întinde mâna lor frățească. În tineretul universitar Italian, noi am văzut floarea acestei țări, primindu-i frumos, cum li s'a cădea, faima noastră s'a dus în toată lumea.

Vai nouă!... Din cauza atâtor nevoi, cari au fost pe capul nostru, multă vreme, au tăcut în noi, multe sentimente înalte ș-au 'oprit cursul, multe dezvoltări culturale, dar... Românul, care e deștept și ospitalier, a dat, cu această ocazie, dovadă ce-i poate mintea și inima pentru cel care, cu dragoste frățească, vine în țara lui: ospitalieră, mândră și frumoasă.

PLOPUL LUI ȘTEFAN

POETUL

Plop stutos, bătut de vânturi, de ninsoare și de ploii,
Singuratec, trist pe culme, ce poveste zici din foi?...
Ce spui șoimului și buhei noaptea pân la cântători;
Iar cu jalea ta văduhul îl umpli astfel de fiori?...
Ce rămâi tăcut spre seară?

Frunza ce ți-o lași în jos?...

Zi sihasre c'altă dată, *Doina* ta...

Mult zici frumos!...

Nu mai scutura podoaba-ți ca bătut de grele vremi,
Cântă *Doina* înfrățirii, nu mai ai de ce să gemi;
Azi călcăm plini de mândrie peste al lui Ștefan pământ
'N România nu mai bate nici o plagă, nici un vânt!..
Iată oști, voivozi, fecioare, cete mândre de păstori,

Merg la Mărășești s'asculte cânt, nu geamăt, nu plânsori.
E a noastră sărbătoarea, strălucit e viitorul,
Făurit d'a nos' ru rege ce 'L slăvește atât poporul!

PLOPUL

Cine m'a înfipt pe culme, azi la Putna doarme dus!
Sfânt erou, mai știu ș'acuma la sădire ce mi-ai spus:
„Plopule, în veci d'acea tutulor să povestesti
Milioanele de fapte, mari, frumoase, vitejești

Săvârșite de eroii, falnici, mândri, legendari ;
Cari au trecut prin sulii lifte : Turci, Poloni Tătari ;
Să le spui cum la Cetate s'au întors învingători
Ș'a lor cale, Doamna țării, cum le-a presărat cu flori...

Spus-am vestea în pădure ș'a 'nvățat'o ai mei frați ;
Ca rapsozi o cânt de veacuri 'n codrii mari și depărtați
Spus-am în cetăți și târguri ce mi-a povestit Ștefan ;
Dar în loc ca să m'asculte prinsu-m'au toți de dușman.

Vai!... Acuma la pustiuri a rămas ca s'o mai cânt :
Jalea mea-i că Domnul Ștefan, doarme în strein pământ,
Că p'acea nu mai calcă nici voivozi, nici vânători,
Că pe calea de mărire, spini cresc azi în loc de flori..

Intr'a Neamțului Cetate, cuibul buha ș'a făcut
D'a pustiului pieire, cum să nu fiu trist și mut?..
Smărăldia frunză mie cum să'mi cânte ? Azi suspin
După vremuri mari, apuse, ce eu văd că nu mai vin!...

POETUL

Plânsul tău și disperarea, plop bătrân, nu le 'nțeleg
Tocmai azi când la hotare laurii toți îi culég :
Și voivodul, și oștirea, și regină, și femei,
Cercetașii și copiii c'au luptat ș'au plâns și ei !

Toți am tras de lanțuri grele, de zăvoare, de cătuși,
Ca să intre *Libertatea* sfărâmat'am ziduri, uși
Ș'astă-zi buciună isbânda : iar vrășmașul secular
Ca și Ștefan, bravul Rege, l'a mână pe te hotar.

Umbra Domnului măreață?... Invie?... Vine dintre morți?...
Trece repede... s'oprește 'n pragul mult vestitel porți?...
Încă-o umbră la fereastră?... Doamna, s'ascultăm ce zic.
Ce măreață-i și ce blândă!.. Din ochi lacrimi nu'i mai pic ;
Căci fecioru-i mândru-i zice :

UMBRA LUI ȘTEFAN

Cântă plop până la zori.

Căntre Tisa și ntre Nistru sute's mii de luptători
Cari au fost sădiți de Radu și de falnicul Bogdan,
Basarabi de viță mare ce 'ngroziră pe tiran.
Cari la Mărășești, acuma ca și smeli s'au luptat
Cum de vești așa frumoase până astăzi n'ai aflat?
România desrobită de viteazul Căpitan,
Lăstărit-a fericită, a nflorit din an, în an!..

Nu'ți mai scutura podoaba ca bătut de grele vremi.
Zi din frunză: *Doina Păcii*, nu mai ai de ce să gemi.
Mișcă-ți vesel azi frunzișul, tu și codrii seculari
Și cântați: *Românii fost-au ș-au să fie vecinic mari!*

Mănăstirea Neamțu, 3 August 1902.

PLOPUL LUI ȘTEFAN

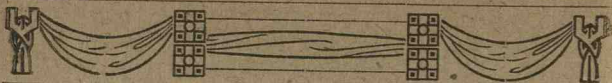
Se știe că plopul este arborele a cărui frunză mereu se clatină, mereu spune, mereu se tânguește pentr'un dor nespus pe care'l cântă din frunzișul său. Jalea plopului seamănă cu a unui visător poet totdeauna ne'mpăcat cu răutatea lumii.

Ca plopul veghietor și ca sufletul curat al poetului, trebuie să fie mereu bunul Român, să nu se liniștească decât atunci când e pace în țara lui.

La cetatea Neamțului, mergând poetul, vede lângă castel un plop și 'ncepe să tânească cu dânsul, să'l întrebe despre mărirea vremurilor opuse, vremuri în care el trăise numai într'această singurătate. Descrie toate lucrurile la care fusese martor și suspină după timpurile de glorie ale eroilor din trecut; să plânga bietul plop, că p'acolo nu mai trec nici viteji, nici vânători. Povestirea lui e spusă în sate, în orașe, în păduri, e spusă la pustii, de oarece el credea că nimeni nu-l aude; pe când din potrivă, toți Români din toate unghiurile pământului, o-auziseră și toți ascultând-o să făcuseră și mai mari, și mai viteji.

La fereastra castelului s'arată mama lui Ștefan. Prin aceasta 'nțelegem că sufletul mamelor române e atât de mare și de iubitor, în cât și după moarte el vine să sfătuiască pe feciori ce's datori ei să facă pentru țara lor.

Umbra lui Ștefan, din alte lumi trezită, vine s'adeverească poetului gloriile poporului nostru, înălțarea și n-florirea scumpei noastre dinastii, în acelaș timp consolând pe plopul ne mângâiat și spunându-i să și mișce vesel azi frunzișul, căci România, în care Basarabii a răsădit vița mândră și semeață, stă pe culmea de glorie pe care au suit'o fii și Voivodul ei.

ODA POMPIERILOR ROMÂNI

Vă salut pe voi ce glonțul
n'a îndrăznit să vă lovească
Ca să fiți acuma martori,
când suflarea românească
De ia Nistru, pîn' la Cerna,
pilda vrînd să vă urmeze,
A venit în mâini cu lauri,
a venit să 'ncununeze
Monumentu-acesta falnic
ridicat spre amintire
Celor ce-au căzut aicea...

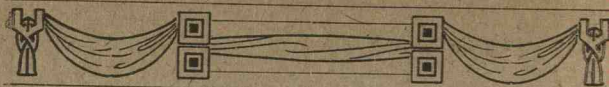
Intru sacră pomenire
In veci de veci ei vor rămâne;
căci luptat-au cu tărie
Și de p'această colină,
ei ne-au dat o Românie
Ce de lanțuri e scăpată,
pentru veci e mântuită...
Pe stejari ca voi azi vine
să salute fericită;

Iar lăstarii săi îndreaptă
 în spre voi a lor privire
Și din piept vouă vă'naltă
 imnuri sacre de iubire,
Vouă cari furăți martori
 la izbînde și în viață,
V'a aflat și sărbătoarea
 mîndră, falnică, măreață,
Care astăzi glorifică
 pe erci ce se jertfiră
Și cu arma 'n mâini aicea
 pentru patrie pieriră.

Ce șoptirăți?... , Liberează
 pe smeriții tăi, Stăpâne,
Căci văzură mîntuirea
 scumpei patrie române!

15 Septembrie 1901.

ODA POMPIERILOR ROMÂNI

În dealul Spirei, în fața Cazărmei Cuza-Vodă, s'a ridicat un monument, care s'a inaugurat la 13 Septembrie 1901. Chiar pe locul unde pompierii Români se luptaseră cu Turcii la 13 Septembrie 1848. Cu această ocazie au fost aduși pompierii veterani, cei ce s'au mai găsit trăind prin țară și ei au fost sărbătoriti de tot poporul.

Și cum să nu li se facă această onoare lor, cari știură glorifica neamul românesc?

Și cum să nu' nchidă ei ochii fericiți, când trăiră să se vadă astfel recompensați? Sfintit fu numele lor, în acel frumos monument de bronz, care se ridică falnic, acolo unde curse sânge de viteji.

HOREA, CLOȘEA ȘI CRIȘAN

Greu e chinul, grea durerea,
Dar noi moartea o primim
Bucuroși...

Al nostru sânge
Pentru patrie 'l jertfim.

Azi vom fi întinși pe roată
Și uciși ca niște câini.
Vina noastră care este?
Că am fost ș'om fi români.

Și românu 'n veci nu pierе
Că'i din viță de eroi;
Chinuirea noastră naște
Și mai buni români ca noi.

7 Noembrie 1904.

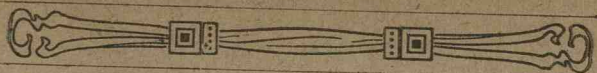

HOREA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN

Moartea lor eroică este un exemplu din cele mai frumoase din Istoria patriei noastre. Acești martiri se pot bine asemăna cu Regulu, cu Muciu Scvola și cu Marcu Furiu Camil. Caracterele lor trebuie să ne servească de învățăminte și cu asemenea oameni noi să ne mândrim. Exemplu lor să ne fie pururea viu în minte și din viața lor tristă, și din sfârșitul lor în suferințe de martiri, să înțelegem până unde trebuie să meargă sacrificiul nostru, pentru frații noștri subjugati. Fapta acestor trei români este o pildă, care nu trebuie s'o uităm un minut și mereu amintindu-ne chinuirea lor, să ne gândim la ușurarea fraților noștri, din cuprinsurile subjugate și să lucrăm din răspuțeri ca florile recunoștinței noastre să n'florească mereu și frumos peste țărâna acestor martiri români din Ardeal.

STEJARUL DIN GHERGANI ȘI POETUL

POETUL

Stejar frumos ce fruntea înalți până la nouri ;
Ce stai ca stâlp de pază, din noapte pân'n zori
Și ocrotești castelul de vânt și de furtuni,
Ști oare taina sfântă a marilor străbuni ?
Cunoști bătrâne Doina sublimă-a prieteniei
Ce o cântau la umbra-ți frunțașii României :
Bolintineanu, Ghica, Goleștii, Alexandri,
Grigore Alexandrescu, și Panu, și Negri ?...

Ce timpuri !...

Fii țării aveau un singur vis :

Să vadă libertății un singur drum deschis.

Dorința lor, în lume, din pană buciumară

Ș'au isbutit în inimi s'o facă să răsară ;

Uniți toți în credință, eroii au triumfat.

Urmașilor drapelul li'l dete nepătat !...

Și totuși tu, ce martor ai fost la lupte mari,

Aprile când sosește, te sbuciumi, greu tresari.

Și tac și păsărele, în ramurile tale ;

Iar tot frunzisu'ți cântă, un cântec greu de jale !...

Ce ai, ce te frământă, în mândre primăveri ?

Cu brațe 'ntinse parcă, tu ascultare ceri.

Ce vrei stejare, spune, acuma dela noi ?

STEJARUL

— Să fiți c'acel ce-atuncea perit'a dintre voi,
Credința și dreptatea, în inimi vă'ncolțească ;
Iar faptele-i mărețe drept pildă vă slujească.
Vreau sub umbriș aicea ca roiu să v'adunați
Și pildele străbune cu toții să urmați.
Așa mi-e cântul vara, și iarna, și merceu,
Ș'aș vrea să se 'mplinească și dorul lor, ș'al meu.

Sub umbra mea'n Aprilie, Români toți să vie
S'asculte taina care frunzișul meu o știe..
Să cânte ca și mine al amintirei cânt ;
Uitați nu pot să fie acei ce pe pământ
Slăvit'au neam și țară...

O fii măreți și buni,

Ce-ați înfruntat în viață amaruri și furtuni
Și-ați aprins făclia măreață a deșteptării,
Călăuzind urmașii spre drumul neatârnării ;
Fiți mândrii că știurați d'alcea să porniți
Vii raze de lumină...

Luceferi mult iubiți,

Pe cerul României, cu fruntea-mi dintre nori,
Eu vă privesc cu fală...

Sunteți nemuritori ;

Căci ați cântat : iubire, dreptate și credință
Și în popor trezit'ați străbuna conștiință!...

POETUL

Stejar semeț, șoptirea-ți îmi dete mii fiori.
In suflet îmi pătrunse și pân la cântători,
Rămas'am eu de veghe și tot te-am ascultat..
Ce caldă 'nsuflețire 'n piept mi-ai deșteptat !

Mai spune, spune taina ce fruntea ta o știe,
Ce mari rapsozi ai țării au scris'o 'n poezie.
Inspiră, stâlp de pază, aezii, visătorii,
Când vine rândunica și când se duc cocorii

Să cânte libertatea ș'al patriei avânt,
Să cânte ce e nobil și 'nalt p'acest pământ,
Să cânte și ei Doina sublimă a prieteniei;
Cum o cântau la umbră-ți frunțașii României :
Bolintineanu, Ghica, Goleștii, Alexandri,
Grigore Alexandrescu, și Panu, și Negri...

Ce timpuri !...

Slinte umbre, din cer cătați spre noi,
Puținii cari aicea'mai suntem demni de voi...
Puținilor ce-așteaptă alt soare să răsară,
Le însuflați iubirea ce-avurăți pentru țară.

21 Noembrie 1905

ȘTEJARUL DIN GHERGANI ȘI POETUL

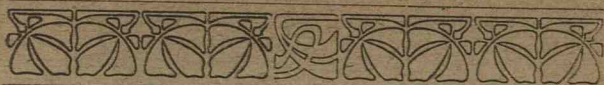
La Ghergani, în jud. Dâmbovița, unde stă astăzi matroana română, Alexandrina Ghica, se află castelul în care se păstrează cu sfințenie comori neprețuite : scrisorile și portretele măreților figuri din Istoria Redeușteptării naționale a neamului nostru. În fața acestei clădiri este un stejar secular sub care s'adunau iluștrii bărbați și puneau la cale tot ce eră de făcut pentru înălțarea patriei. Ramurile lui triste, goale și lăsate până la pământ, plângând par'că un trecut glorios, mi-au inspirat această poezie.

In Aprilie a murit Ioan Ghica.

Pe când, d-na Alexandrina Ghica, soția iluștrului bărbat de stat, cu care am rămas prietenă, decând am înălțat la Târgoviște, în 1900 monumentul fabulistului Grigore Alexandrescu, amicul lor, 'mi povestea minunile săvârșite de mării patrioți și că planul întocmirii lor să făcea sub acest bătrân stejar, mie par'că 'mi defila pe dinainte : Iancu Jianu, Tudor Vladimirescu, frații Golești, Bolintineanu, Heliade, Alexandri, Cogălniceanu, Gr. Alexandrescu.

Cadă asupra lor florile sfintei și duiioasei noastre amintiri, zisei eu, ștergând o lacrimă ; iar castelana mă mângâia, mândră de sentimentele ce înțelese că hrăneam, în pieptul meu, pentru iluștrii noștri morți.

LEAGĂNUL ȘI MATERNA

Improvizație

În grădina princiară, sus în deal la Cotreceni,
De ce aleargă mic și mare, și matroane, și curteni ?
Cine i-a chemat acolo ?

Și de ce obolul lor
La *Copiii României* să'l depună acuma vor ?
Cin' s'arată pe cărare, mlădioasă ca o nalbă ?
Cine e Crăiasa mândră, ce mânuța-i mică, albă,
O întinde ca să strângă, ban cu ban, dela oricine
Și șoptește: „dați, dați iute, pentru o facere de bine“.

Carol și Elisabeta, marii fii ai României,
Și cu nobila lor mână, sunt în culmea bucuriei
Că'n grădina princiară, sus în deal la Cotroceni,
Pentru *Leagăn și Materna*, vin matroane și curteni
Și depun la dânsii obolul ...

Fapte mari nu sunt aceste ?
Visul meu de odinioară, astăzi nu mai e poveste.

12 Maiu 1901.

LEAGĂNUL ȘI MATERNA

Dela tribuna Ateneului Român, în seara de 17 Ianuarie 1893 mi-amintesc, am roslit o conferență: Copiii orfani. Ce sunt ei să sufere pentru greșelele părinților?.. Chestiunea: Căutării paternității, m'a preocupat totdeauna. Socotesc că, ori-care spirit echitabil, nu poate gândi altfel.

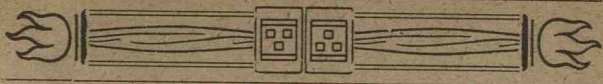
— În țară la noi știu c'au murit generali, președinți de Curți de Casație, de Apel și de Inalta Curte de Compturi, profesori universitari, bogătași mari, cari au avut asemenea păcate și'n urmă-le ei au lăsat pensii grase, dar n'au gândit la cei flămânzi, n'au roșit d'asa fapte.

De aceea dincolo, ei s'au dus plânși, nu de odraslele lor, ci de oficialitatea rece.

La aceasta ar fi bine să se gândească cei cari, când sunt în viață, nu au, în sufletul lor, nici simțirea fiarelor; ele nu-și desprețuesc copiii.

La noi suni înființate: Leagănul Sf. Ecaterina, Leagănul Elisabeta și Leagănul Ghiță și Elisa Cantacuzino, dar ele tot nu pot înlocui: Dragostea cuibului părintesc.

VITEJILOR NOȘTRII OSTAȘI

Ați plecat viteji în luptă, veseli și încrezător!,
V'ați lăsat soții și mame, v'ați lăsat frați și surori
Și v'ați dus tot ca strămoșii doar cu scutul și credința
Înfruntând în față moartea, lipsa, suferința.

Ați plecat cu șoimii ageri de pe vârfuri de Carpați;
Când furtuna e lătită cu dușmanii ochi să dați
S'arătați ce pot șoimanii și de ce sunt ei în stare,
Când li se nesocotește: drepturi, lege și hotare.

Vitejia dela sânuri, voi ați supt-o de copil;
Nu se poate dar, în luptă, voi să nu fiți cei dintâi;
Căci sunteți de viță aleasă, căci sunteți de viță veche,
Viitorul demn să-l faceți d'un trecut făr' de pereche.

V'ați născut cu stea în frunte ș'ați crescut printre eroi,
Sunteți pregătiți din fașe ca să 'nvingeți în război.
Mergeți... drumul biruinței să'l țineți mereu 'nainte,
Călăuză să vă fie inima ș'a voastră minte.

Mergeți... cum a mers și Mircea, Alexandru și Ștefan;
Ca Mihal, ca Petru-Rareș și ca Tudor.. spre liman!...
Mergeți... Jertfa pentru țară, fără margini să vă fie
Și probați iar tuturoara că Românul ce vrea știe!

21 Iulie 1913, Genova.

VITEJILOR NOȘTRI OSTAȘI

Eram în această zi, la Genova pe țărmii golfului Țingerilor la băile Lido d'Albaro, când am cîtit că armata noastră a trecut, mîndră și voioasă, în Bulgaria, eu am scris în ziarul *Acțiunea* No. 3045 această poezie și articolul: *Invățăminte mari, cari sună astfel:*

In aceste momente grele, dar glorioase pentru noi, căci la o singură chemare a fost toată țara în picioare, tot românul gata de jertfe mari, este bine să ne reculegem și din toată această însufleșire, din tot acest avînt să tragem: Invățăminte mari.

Mai întîi știm, ne-am convins că n'avem prieteni și că trebuie să ne bizuim meru pe mintea și pe inima noastră, apoi să fim încrezători în noi, cari deși în aparență suntem apatici uneori, dar la nevoie, știm ce vrem și care e datoria fiecăruia din noi

Apelul pentru flota națională, apelul pentru familia luptătorilor, la care au răspuns până și copiii cu obolul lor, ne face să fim mândri de noi și ne prețuim singuri!

Lanțurile pe care atâtea reacuri România le-a purtat la brațul ei, robia și tirania ce-a'ndurat dela atâți dușmani, neîncrederea, jafurile și n'pilările străinilor, ne-a gîntărit atâtea și atîtările bulgarilor, ne-au făcut să fim aceea ce a fost neam de neamul nostru: Viteji și hotărâți.

Sunt de mai bine de-o lună printre streini ș'acum, bolnavă aici, trăesc și mă înviorez numai când citesc pildele mari, dale de-ai mei, în țara mea. Ascult rîzînd de nedumerirea celor de p'aceea, cari nu înțeleg, nu admit atitudinea, deciziunile și izbînzile noastre. Ne credeau tembeli, incapabili să ne tragem cu sabia drumul hotărului nostru, rîdeau de armata și de drepturile noastre călcate ș'acum.... ș'acum să citească numai cum au pornit la războiu ostașii și ce-au făcut societățile pentru ajutorarea familiilor celor duși pe fronturi și să învețe și ei cine suntem și cum merităm să ne admire. România azi, pentru toți streinii, este o revelație.

GLASUL FIICELOR ROMÂNE

Transilvania, Basarabia și Bucovina

— Intoarce-ți fața către noi, o scumpă și iubită mamă;
A tale fiice sugrumate în ajutorul lor te chiamă!...
Ni-e plânsul greu și rugător și cui să-l spunem decât ție;
Iar raza noastră de speranță de unde alt să ne mai vie?

O așteptăm neconținut în lanțuri grele ferecate
Și... nu știu cum am face, mamă, privirea ta spre noi să cate
Vrăjmașii căror, alte dăți, le-ai dăruit pământ și apă,
Ne împilează drept răsplată, din ghiara lor, săi și ne scapă!

Barbarii râd d'al nostru dor,

Pentru isbânzi zic c'au dat plată,
De mai cântim ș'or face cale spre noi; iar Dunărea cea lată.
Va fi a lor!... Peste Carpați își vor întinde a lor hotare,
C'asa li-e ținta și să-i oprească, nici Dumnezeu nu este 'n stare.

A lor rostire ne cade greu, căci semeția li e prea mare,
Cu spada ta, o Românie, vin și le-arată dreapta cărare.
Cu vârful ei lanțul să-l tai și tot cu el să-ți faci dreptate;
Ca ș'altă dată s'arăți iar lumii,

C'a noastre drepturi ni sunt furate.

De-i sună cornul... Din moșmânt se va trezi și mic, și mare,
Spre noi cu drag voind s'alerge să facă zid de apărare
Între dușmani și între noi, căci e destul de când ne-apasă,
Ne ține 'n lanțuri ca pe fiare, iar să cârtești, cine te lasă?...

D'a lor cruzimi ne-am săturat,
Alt dor mai greu nu știm să fie;
Te adăstăm ingenuchiate, scapă-ne, mamă, dela robie...
Răsună văi, răsună codrii, de strămoșească 'nsuflețire.
Ădună frații la olaltă, ajunge atâta despărțire!..

ROMÂNIA

— Al vostru păs, nu numai eu l'am înțeles,
Ci lumea'ntreagă
Ș'acum e timpul, *ori niciodată*, să-i fac dreptatea să'nțeleagă;
De nu vor... Scutu-i pregătit și lancea mea strălucitoare;
Cel ce'mpilează va ști și el, că împilat îl fac de moare.

De vitejii am dat dovezi, de'nțelepciune și de pace;
Azi: *Vocea Sângelui* n.ă chiamă.
Sufletul meu, azi nu mai tace.
Vulturul țării a zburat, spre voi și-a'ntins a lui aripe:
Ne revedem, o scumpe fiice,
Ne mai despart doar doar numai clipe!..

9 Noembrie, 1912.

GLASUL FIICELOR ROMÂNIEI

Această poezie a fost scrisă atunci când inimile Românilor de pretutindeni tresăreau de dorul revederii ș'aici, în capitală, vorba nu mai era decât de luarea armelor și trecerea Carpaților: iar în toate județele se țineau întruniri de către membrii Ligii Culturale. Tipărind'o în foi volante, eu, în calitate de veche membră a Ligei, am împărțit'o poporului, în sala Dacia, în ziua de 9 Noemb. Mii de mâini se îndreptau spre mine și mi cereau aceste versuri, zicând că vor să le păstreze ca pe niște pietre prețioase.

Din aceasta am înțeles că ideile din ele, vibrau în sufletele tuturor celor cari erau plini de însuflețire și de avânt:

— Maică Smara, nu ne uita, dă-ne nouă ce-ai scris, vrem și noi să păstrăm aceste rânduri, în amintirea zilei de azi.

Și ochi scânteietori se îndreptau spre mine și'n ei se reflecta sufletul mare al poporului Român, doritor mereu de cultură, de 'ncătăminte mari și frumoase.

Poporul, talpa țării, este și a fost totd'auna, reazămul ei, reazăm care n'a părăsit'o niciodată, d'aceia eu îl cinstesc și'l iubesc, mai mult decât pe albăstri-mea incapabilă de jertfe pentru neam și țară, sfârșitoare și'ntoarsă încotro o bat vânturile unei politice neroade și mercenare, unei propagande false și infame.

EROII INDEPENDENȚEI ȘI LUMINĂTORII NEAMULUI ¹⁾

LUMINĂTORII NEAMULUI

Morții?...
Noi știam odată
 că nimic nu mai grăesc;
Însă sfânta lor țărână
 ne trimite șoapte mii.
Ele ajung d'a dreptu 'n inimi:

EROII INDEPENDENȚEI

Scumpei noastre Românie
Mergeți de'i spuneți că pururi
 este în ceruri pomenită
Și că floarea libertății
 e frumoasă și înflorită;
I-o păstrează 'ntr'a sa mână
 chiar Părintele ceresc;
Că asupra-i mai veghiază,
 cu iubire și cu dor
Mii de suflete venite
 sus aicea pentru dânsa;

1) Această poezie a fost citită de mine la Grivița cu ocazia vizitei corpului didactic primar, în Bulgaria la 7 Iulie 1904.

Să tresalte fericită,
căci destul sărmana plâns'a!...
li mai spuneți că nici unul
n'a uitat'o dintre noi.
A! măreț mai stă pe culmea
unde'i pusă de eroi!...
Faima ei?...

E dusă astăzi
până dincolo de nouri.
Noi?...
Am dat o pildă bună
voi mai multe astăzi dați;
Iată floarea țării vine
să vă-aducă aici cununi;
Cel ce astfel își cinstește
pe viteji și pe străbuni,
Lasă 'n urma sa o dungă
vie și strălucitoare:
Cu așa feciori o țară
vecinic e în sărbătoare;
Căci de glorii și virtute
ei sunt dornici, însetați.

EROII INDEPENDENȚEI

Morții?..
Mari învățăminte
azi din ceruri ne grăesc.
O țărână scumpă nouă,
o neîntrecuți eroi,
Inspirați-ne d'acolo
să ne facem demni de voi;
Iată pilda voastră 'n suflet
o păstrăm noi pururi vie;

Copilașul și bătrânul
ca pe ruga sa o știe.
În spre voi, ca'n spre icoane,
când Românii nu privesc?

EROII INDEPENDENȚEI

Sus drapelul libertății
voi să-l țineți și mai sus
După cum îl înălțarăm
noi aici odinioară.
Ce s'aude?

Bărbăția

'N peptul vostru o să moară?
Cine e vrăjmașul care
așa vorbă a rostit?
De la moșu, strămoșu, Românul
vitejia a moștenit
Ș'al credinței steag păstrat-a.
între zori și 'ntre apus!

O feciori viteji, din inimi
calde, pline de avânt,
Răsărit-a numai palten,
numai brad, numai stejar;
Paralei, ce zbor ca vântul,
ca hrăniți numai cu jar;
Nobilă-e a voastră viță
ș'o privim plini de mândrie,
Ei i-e dat să 'ntemeeze
la Carpați o 'mpărăție,
Că 'mpărat a fost acela
ce-a sadit'o pe pământ.

EROII INDEPENDENȚEI ȘI LUMINĂTORII NEAMULUI

Rândurile acestea le-am scris cu cuvinte trase din inima mea, pentru Românii buni ș'adevărați.

Luminătorii neamului, dascălii, aleșii națiunii ș'ai condeifului să completeze ei acea, ce eu, care am luptat singură, în amărâta mea viață, între vatră și școală, n'am putut face tot precum am dorit, pentru feciorii tăi, o dragă Românie.

Mărgăritare urez să curgă din gura și din pana tuturor scriitorilor și cărturarilor, spre 'ndreptarea moravurilor și 'nsuflețirea și oțelirea acestui neam semet, coborâtor dintr'o viță mare și nobilă, ca nu cumva el, vi'odată, să slăbească și mărirea strămoșească s'o lase să se 'ntunece.

Țărâna eroilor de la Plevna și de peste tot coprinsul patriei să vă inspire mereu. Pilda faptelor lor vitejești să vă fie pururi în minte; demni să vă faceți de aceia cari, atâtea veacuri, ne-au păstrat patria și credința. Iar Ție, Lăstar frumos al țării, în spre care, noi, azi ne 'ndreptăm privirile, îți urez să fii demn urmaș al neamului Țău ș'al lui Carol cel Mare, primul Rege al României, ș'al viteazului și cel mai mare Român M. S. Regele Ferdinand.

STÂLPI DE PAZĂ

TABLOU ISTORIC

STĂLPI DE PAZĂ

PERSOANELE:

DUNĂREA

JIUL

OLTUL

ARGEȘUL

DÂMBOVIȚA

IALOMIȚA

PRAHOVA

PELEȘUL

SIRETUL

PRUTUL

MACEDONIA

BASARABIA

UN DOROBANȚ DELA

PODUL CAROL

ROMANIA

(S'aude Doina mai înainte de ridicarea cortinei).

Să vede în fund Romania.

STĂLPI DE PAZĂ

DUNĂREA (către Olt)

Oltule râu lat și mare,
Care vii dintre Carpați,
Spune-mi repede ce veste
Ne aduci de pe la frați?

Ce spun Moții și Ardealul,
De se turbură al tău val?
Ce-ai șoptit la toți păstorii
De zic Doina din caval?

Spune, Oltule, ce cântă
Tisa, Mureșul prin văi?
Făgărașul ce șoptește
De-alte vremi țărnilor tăi?

Pe la Cozia, când trece,
Ce tot plânge valul tău?
Ce cobește, zi și noapte,
Ori prezice vești de rău?

Martor fuși de vitejie,
De ce tremuri, de ce plângi;
Și pandurii, roșiorii
De la Vedea, Jii, îi strângi ?

Spune Oltule, pârae
De ce chemi, de ce aduni.
Și le povestești mărirea
Moștenită din străbuni ?

O L T U L

Voi colnice, voi vâlcele,
Munți și codrii seculari,
Umpleți-vă de izbânde
Ca în timpii legendari.

Vreau feciorii României
Ori să moară ca eroi,
Ori să fugă ca sobolii
În pământ sub moșoroii.

Nu mai vreau frate cu frate
Ca streini a se privi;
Un nou soarn țării mele
Vreau să'nceapă a-i strălucii

Că-i destul de când vrăjmașul
Râde de al nostru chin;
Vreau să văd cum Români
Toți cu toții i se 'nchin.

Și să fâlfâie drapelul
Peste-o Dacie 'n curând;
Spulberați să văd dușmanii
Gâte unul, rând pe rând.

(S'aude iar Doina).

DUNAREA (căt-re Argeș)

Argeșule, ce te apasă
De alergi ca paraleu.
Plângi și tu cum plânge Oltul
Și te tânguești mereu?

ARGEȘUL (căt-re Dunăre)

Eu alerg pe câmpuri
lute ca balaur,
Resfirând prin codrii
Coama mea de aur.

Să se ducă vestea
De ai tăi feciori,
Pân' la capul lumii
Dincolo de nori.

Eu vreau Curtea d'Argeș
Mereu ca să fie
Plină de cucernici,
Cuib de vitejie.

Cum era pe timpul
Lui Neagu-Voivod.
Cărui se supuse
Un întreg norod.

DÂMBOVIȚA (căt-re Argeș).

Argeșule, râu puternic, ce alergi ca un balaur;
Nu știi tu că România are viitor de aur?
Eu sunt mică, nu ca tine, însă ud orașul mare;
Unde stă Voivodul țării și obșteasca adunare;
Nu știi tu că țara noastră are fii viteji și mari
Și cu inimi oțelite? Mândră fii de-ai săi vlăstari?
Cârma țării-o poartă falnic înțeleptul nostru rege;
Rostul ei pe șart îl știe, mii de lauri el culege...
Cum dorești tu azi trecutul, când prezentu-i strălucit;
Iar pe cerul României un nou soare-a răsărit?
Cine pe *Carol cel Mare* nu-l cunosc de stăpân?
Nu se închină, când aude sfântul nume de Român?
Cine ne-a călcat tărâmulși-a gustat din apa-mi dulce
Și-a mai cugetat, vr'odată, înapoi a se mai duce?

(Corul: *Dâmboviță apă dulce*).

IALOMIȚA

Trec pe lângă vechea capitală-a țării;
Mânăstirea Dealul, faptele străbune
Frumos povestește, văilor și zări:
Iar turnul Chindia stă ca o minune
Ca faclă de veghe...

O! sfântă zidire,
Te salut!...

Voivozii d'aici trâmbițară
Fapte mari de glorie și de nemurire!
De spaimă barbari aici tremurară...
Heliade, lira frumos instrunează,
Târgoviștea cântă și-ale ei ruine;
Umbrele mărețe îi încununează.
Eu le prind cântarea și-alerg spre Rovine...
Baiazid și astăzi pare că tresare;
Oștile își cată și le poruncește:
„Să pieriți din fața lui Mircea cel Mare
Caci el, Semi-Luna, ca fulger trăznește“.

PRAHOVA (cătrefe Ialomita)

Ialomita, eu ca tine
Să grăesc nu știu,
Dar iată c'aduc cu mine
Peleşu-argintiu.

El : vorbăreț și spune
Sute de povești,
De l'ascult ca p'o minune
Palate regești.

Dela Omul, Piatră-Arsă,
Știu de mii de ani,
De furtuni că nu le pasă
Ș'urăsc pe tirani.

Cum îi cântă mult le place
Crăiasa din vers,
Chiar pe mine, Ea mă face
Să m'opresc din mers.

Cum ți-am spus, eu n'am ca tine
Graiu semeț și viu ;
Dar iată c'aduc cu mine
Peleșul zglobiu.

(S'aude hora lui Chimpan)

PELEȘUL

Cum să nu stau eu de taină
C'o crăiasă-așa de bună
Care, sub farmec de lună,

Îmi ascultă povestirea
Și mi-o îmbracă în mândră haină,
Apoi mi-o trimete 'n lume
Peste mări și peste țări?
Dacă numele-mi răsună,
Străbălând în depărtări,
Inchinare ți-aduc Ție,
Mamă nobilă și bună,
Ce ești scumpă tuturilor:
Carmen-Sylva, Tu pe mine
M'ai făcut nemuritor.

(S'aude Imnul Regal)

SIRETUL ȘI PRUTUL

PRUTUL

Vin, Siretule, la mine
Să-mi dai ajutor,
Piept vreau ca să țin cu tine
În fața dușmanilor.
Umflă-ți valul tău și-l poartă
De la Nistru mult mai sus;
Țara să ne-o facem poartă
Între zori și 'ntre apus.

SIRETUL

Frate Prut, a ta solie
Dumnazeu să o 'mplinească;
Râurilor dau poruncă
Azi din matcă să pornească
Drept spre tine...

Vie Milcov

Bistrița, Bârladul vie,
Trotoșul și cu Buzăul,
Cu a sa apă aurie;
Toate, toate să porceadă...

Basarabie iubită,
Când te văd în coasta țării
Din nou iarăși alipită ?
Cernăuții și Suceava,
Bucovina mea frumoasă,
Vreau din ghiarele streine
Să te văd acum scoasă.

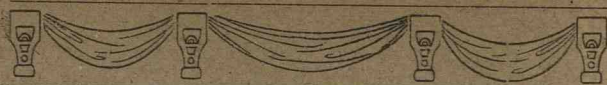
PRUTUL

Da Siretule, nu doarme
Acolo Ștefan cel Mare ?
La coprinsul său, cu lancea,
N'a pus acolo hotare ?

(Să vede Bucovina legată de brațe, s'aude cântecul :

Dulce Bucovină)

TRANSILVANIA ȘI BASARABIA

(Vin legate de brațe)

TRANSILVANIA

Când s'aud feciorii
Că și mie lanțul
Vin și mi'l zdrobească?...
Sufer greu sub jugul
Barbar... Greu m'apasă
Feara unzurească!

BASARABIA

În spre România
Mi'ndrept cătarea
Ca'n spre sfântul Soare;
Ea 'mi este speranța...
Moscovita fiară
Vie să omoare l...

(Plâng zdrobite)

DUNAREA ȘI JIUL

DUNĂREA (căt-re Jiu)

Jiule, ce se aude de l'apus la răsărit? .
Tu, ce stai la poarta țarei, noaptea 'ntreagă ai tresărit.
Ce răznirită mai vine, Oltul de e turburat;
Ce vrea Argeșul cu valu-i ca argintul de curat?
Dar Siretul și cu Prutul, contra cui fac legături
Și alerg, ca paraleii, peste lunci, peste păduri?
Dar de ce tresare Ardealul, Tisa, Mureșul și Crișul
Și-au eșit dintr'a lor matcă, ce le cântă lor prundișul?
Am simțit că Turda geme, ce vrea dânsa, ce vreți voi?

JIUL (căt-re Dunăre)

Vrem o Dacie Traiană, dreptul nostru il vrem noi:
Vrem, Lăstarul României, ca strămoșul său să fie;
Intre Pind și între Tisa să fondeze o 'mpărăție;
Dintre frați, cu a lui lance, să sfărâme el hotarul,
Să uităm, pentru vecie, tot veninul, tot amarul
Ce ne-a pregătit streinul crud, viclean, asupraitor...
Ce-mi șoptește Domnul Tudor?..

Un cuvânt poruncitor:

Jiule, a noastră luptă, cu o mână de Români
Am pornit-o sub robie...

Astăzi voi sunteți stăpâni;
Dacă vreți să nu se 'ntoarcă vremi de jug, de suferință,
Nu cruțați pe cin-v'atinge; datini, limbă și credință.

DUNĂREA

(către toți cei din scenă)

Fiii mei feciori de vulturi,
Visul fie-vă împlinit ;
Pe bătrîna voastră mamă
Mult, vai, el a chinuit.
Multe lifte peste mine
Au trecut, făcând popas :
Iar în doru-mi neclintită
Ca și voi eu am rămas.
Și trecui multe cuprinsuri,
Multe lanuri depărtate,
Dar nici vii, nici câmp, nici dealuri,
Nu's c'a noastre de bogate.

Am văzut castele mândre
Și întinse împărății,
Mie toate îmi părură
Stranii, triste și pustii !
Crește valul meu când trece
Pe la Porțile de fier,

Simt atunci că sunt voioasă
Și că gânduri negre 'mi pier!...
Feții mei, feciori de vulturi,
Slava țării voi cântați,
Strălucirea-i să se ducă
Peste Pind, peste Carpați;
Să 'nțeleagă tot pământul
Că Românii sunt eroi. . .
Da!

La Grivița, la Plevna,
I-am văzut câte nevoi
Infruntară ca să scape
De urgii cuprinsul lor;
Dorobanții, vânătorii,
Stând sub ploaea gloanțelor:
Cnm, în fruntea oastei noastre,
Sta Voivodul neclintit
Și privirea cum fiecare
Se stingea de liniștit:
„Pentru țară“, șopteau unii,
Ne dăm viața mulțumiți,
Înainte!...

Pân la unul
Pentru dânsa să periți!...
Și așa luptând Românii
Semi-Luna-au sfârâmat;
Azi stindardul României
De izbânzi e 'ncununat!

Fii mei, feciori de vulturi,
Imn de glorie 'ntonați,
Trecă strălucirea țării
Peste Pind, peste Carpați.

(Coruri: Deșteaptă-te române, La Arme)

DOROBANȚUL DELA PODUL CAROL I

(Către Dunăre)

Dunăre, ce cânti povestea
Unor vremuri de izbândă,
Fii voioasă că de pază
Stai cu mândrul Dorobanț
Ce cu pieptul de aramă
Și cu arma-i de oțel,
Sentinelă neadormită,
Va veghea, din noapte 'n zori,
Picătură să n'adape
Dela tine vr'un vrășmaș ;
Nici să calce Podul Carol,
Nici să ia din codru-o frunză,
Nici din lanul nostru-un paiu ;
Țara mea? Să fie raiu ;
Iar tu, Dunăre bătrână,
Să rămâi așa cum ești,
Mult slăvită, mult cântată
D'o poetă ca 'n povești !

(Să vede podul Carol)

CORUL
(Către România)

Stâlpii tăi de pază,
Rază
De viață 'ți dăruiește,
Crește
Avântu-ți tot mai mult,
Ascult
Vrășmașli-al nostru cânt,
Ei sunt
De ciudă mai mult morți,
Căci porți
Norocul tot cu tine ;
Bine
Să-ți dee Dumnezeu
Mereu!
Frumoasă Românie,
Ție
Ți-aducem mândre flori
In zori
Și-ți spunem să trăești,
Căci ești
A noastră mamă bună.
Sună
Și toaca la altar,
Răsar
Lumini pe ceru-ți lin,
Senin,
Ți-e traiul pe vecie
Ție!...

DUNĂREA

(către toți)

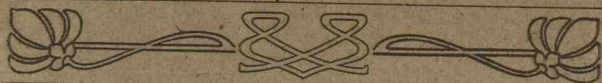
Amin? . . .
Voiu sta de pază
Și neconținut
Stâlp neadormit,
Voi trezi hotare,
Între munți și mare,
Le-oi cânta de luptă
La-ai mei feciori,
Semănând cu flori,
Raze de lumină,
Calea lor senină!

Pentru Căpitanul,
Mare și vestit,
Care-a cărmuit,
Cu înțelepciune,
Țara Românească
Patru-zeci de ani
Ș'a 'nvins pe tirani

Sta-voiu eu de pază
Ș-o senină rază,
Rog pe Dumnezeu
A'i da Lui mereu.

Spre Carol Cel Mare
Toți supușii Săi,
Din munți și din văi,
Alerg să se 'nchine
Că 'n spre zări senine
Faima țării a dus,
Dintre zori ș' Apus.

REVEDEREA FRĂȚEASCĂ

(România către popor)

(Să văd Ardeleni, Bănățeni, Bucovineni, Basarabeni, etc.)

Frații noștrii, Ardelenii, au venit aicea sute
Ca mărirea stămoșească să 'nțeleagă, să salute ;
Să ieșim într'a lor cale, să'i primim cu brațe întinse
Și simțirile ne fie : calde, vii ș'atât d'aprînse
Încât să topească gheața ce ar pune-o între noi
Liftele dintr'altă parte, d'altă viță, de alt soi ;
Ei să ducă de aicea dragostea noastră frățească,
Ca prin farmec, visul nostru și al lor să să'mplinească...

Fie ca din țărna sacră a măritului Voivod,
Care întrunise sub sceptru-i un întreg și blând norod
Să răsară și la Turda, și la Cluj, și la Banat,
Tot eroi cu spete late pentru noul împărat,
Care 'n Dacia Traiană, vrea ca să împărățească,
Că'i prea mică pentru dânsul numai Țara Românească
Al lui paloș moștenire de la „Regele 'nțelept“
Ii rămase... Pe ei Românii ca pe Mesia l'aștept.
Ce-ați zis ? Prințul d'astăzi 'L vreți cu toții de stăp ân
Ardeleanul, Bănățeanul, Moldoveanu 'i tot român ? ..
Da, viteji suntem cu toții, frați d'o viță, frați d'un sânge,
Când așea ne-e 'ntâlnirea, inima nu mai ne plânge,
Căci departe, sau aproape, într'un gând suntem mereu :
Pe cine gândește astfel nu'l desparte Dumnezeu !
Intinde mâna Ardelene, Bănățene,

Frați de veacuri la durere

Și nu ziceți voi „adio“ ci ziceți : „La revedere !“

(România împarte flori fraților de peste hotare,
toți joc hora.)

HORA HORELOR

(Corul tuturilor)

Hora horei?... Mic și mare
S'o 'ntindem peste hotar
Să se prindă 'n ea toți frații,
Carl au plâns greu și amar.

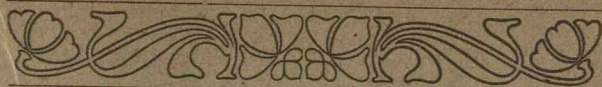
Hora horei?... Bucovină
Joac'o lângă Bănățean;
Macedonie te' prinde
Lângă moțul Ardelean.

Hora horei?... Românie,
Milioanelor' de frați
Cânt'o tu, ear ei s'o 'ntindă
Peste Pind, Peste Carpați.

Basarabie dă mâna...
Intr'al Daciei ogor;
Or joc hora toți Români,
Or cu toții acolo mor...

*(Să vede România și cu toate provinciile unite. Coruri :-
La arme. P'al nostru steag.)*

ALMA MATER

(Se vede Roma și România)

ROMÂNIA (către Roma)

Roma, *Cetate Eternă*, înconjurată de coline,
Ce-ai trăit atâtea veacuri, pururea fiind cântată
De eroi, de bărzi, de Cezari, Tibrului cu ape line,
Ce'i spui tu azi din vechimea 'naltă, adâncă, depărtată ?

Ascultați *Monte Citoriu*, *Capitol* și *Aventine*,
Coloseu, voi *foruri*, temple, voi palate și fântâne ;
Vatican, tu *Quirinale*, și tu *Munte Palatine*,
Chiar tu *Râpă Tarpeană*, glasul Romei, vechi, bătrâne.

Via Appia ascultă și tu *sfânt Sebastiano*,
Al Ceciliei Metela, mausoleu din *Sacra-Cale*,
Poartă Pia, *sfinte Paul* și tu *Mole Adriano*,
Voi ruine ce ne umpleți de mândrie și de jale.

Ascultați ce zice Roma către voi ce mărturie
Fost'ați toate'n vremuri grele, cum și'n vremi de biruință :

ROMA (către România)

„Toate trec în astă lume, ce a fost'o să mai fie :
Dar s'aveți voi ca deviză : Bărbăție și credință.

Dacă vulturul dreptății a lui aripile întinse
De pe zidurile mele și sbură în largă lume
D'a justiției balanță tot norodul se convinse,
E c'avui juriști de seamă... Cod roman fuși de renume...

Dacă artele aicea hotărără să s'avânte
E că-au găsit terenul inimilor mari, alese,
Trubaduri și barzi destoinici ce au știut cum să le cânte
Rămâneau pierdute dacă ar fi fost ne înțelese...

Dacă armele-mi se duse pân la Tigru, Eufrate,
Sarmisagetuză, Nilul și Carțașinea le aflară,
E c'avui eroi cu piepturi și voinți ne înduplecate
D'au făcut la al meu nume, tot pământul să tresară

ROMÂNIA (către Roma)

Ne-ai dat pilde mari ș'acuma cu glas viu cutez a-ți spune:
Dela tine, Mamă Roma, moștenit'am cult, dreptate,
Caracter, înțelepciune și virtuțile străbune,
Azi călcăm p'a tale urme, scumpă ș' Eternă cetate!...

(S'aude imnul național și imnul Italian, se vede trecând Traian și Regele Carol).

(Cortina cade).

GETSEMANII

Inspiră-mă Isuse, azi ruga ta să cânt,
O... tu ce ești mai mare, în cer și pe pământ ;
Ce te 'ntrupăși din Domnul și slăvile cerești
Lăsași venind să vindeci durerile-omenești.

Tu îndurat'ai moartea, Mărite 'nvățător ;
Dar ai iertat, căci pururi ai fost îndurător ;
Fă lira-mi să vibreze de sfinte melodii ;
Iar glasu-mi să pătrundă a cerului țării.

Și străbătând la Tine, credința-mi să 'nțelegi ;
O dătător de viață și de 'nțelepte legi !
La ruga ta păgânii azi tremur ascultând ;
De spaimă li să pierde și minte și avânt.

La cărturari o groază în piepturi le-a pătruns.
De față-ți Fariseii în peșteri s'au ascuns :
S'au dus vrășmași și Iuda să moară în pustiu ;
Căci zis'ai : Doamne, iartă-I, căci ei ce fac nu știu !.

Păstor dibaciu, din fiare făcut-ai blânde oi
Și pacea și credința adus'ai între noi.
Ca tată, d'o potrivă, pe toți Tu ne-ai iubit.
Din strâmoșeasca vină, murind, ne-ai isbovit.

Cuvâniul ți-a fost armă, cu el tu ai învins,
Necredincioșii plâns'au pe cruce, când Te-ai stins ;
Au tresărit sutașii, când groapa ți-ai lăsat.
De raze ei orbit-au la cer, când te-ai 'nălțat !

D'acolo asupra noastră, Tu pururi să vehezi,
A biruinței cale mereu să luminezi,
Ne-adună pe toți frații, odată la un loc,
Dreptatea fă să iasă acum de sub obroc!

La Getsemani ruga-ți s'o 'ndrepti în spre țării
Ș'acestei țări, o Doamne, să-i dai și bucurii;
Căci veacuri ei vrăjmașii, veninul și amarul
I-au tot turnat ș'acuma rău s'a umpluț paharul!...

Ne fă toți la olaltă ca să pășim mereu;
Căci despărțiți ne-iatraiul neliniștit și greu.
Ne umple tu de raze, speranțe și avânturi
Ș'ai nației apostoli, ca mine, toți în cânturi

Te vor slăvi, Părinte înalt și 'ndurător;
Căci ai scăpat de chinuri al Daciei popor
Născut din viță mare, din prețios lăstar,
Ce pururi de la tine ceru: Vechiu-i hotar!

28 Martie 1915.

GETSEMANII

Această poezie a fost scrisă în zile grele, atunci când grecii 'nchideau pe frații noștri din Macedonia. În calitate de președintă de onoare, a soc. Esperanto, eram gata, de sărbătorile Paștilor, să mergem la Atena, dar eu, auzind că preotul Balamace, a fost asasinat în altar, împreună cu ceilalți luptători, am amânat plecarea, publicând în ziare alăturata scrisoare adresată președintelui Soc. Esperantiste :

Domnule Președinte,

La amabila dv. invitațiune, cu No. 405 din 22 Martie, am răspuns că primesc cu plăcere onoarea ce mi-ați făcut delegându-mă ca sub auspiciile mele, societatea esperantistă „Smara“ și dr. G. Robin, să meargă în excursie științifică la Atena. Azi însă, în urma dureroaselor evenimente, suferite de frații noștri, din Goritza, găsesc că, drumul proiectat, ar fi nepotrivit cu împrejurările. Propun dar ca această excursie să fie amînată până când adevărații vinovați, oricari ar fi ei, vor primi pedeapsa meritată.

Gravitatea faptelor, relatate de ziare, cunoscându-se acum în toată lumea civilizată, cred că ori-ce popor trebuie să înțeleagă că asocierea noastră la doliul din Goritza este o datorie sacră.

Primiți, vă rog, etc.

În urmă, eu care am propus ca proiectata excursiune la Atena să fie contramandată, am primit următoarea telegramă :

„Studentîimea Macedo-Română, profund mișcată de sentimentele de solidaritate al femeii române, față de, frații oropsiți și prizoniți de dușmani, simte de a ei datorie a vă aduce prinusul de recunoștință și admirațiune pentru gestul patriotic de care ați dat dovadă, renunțând de a vizita Capitala în care se pune la cale cele mai oribile masacre pentru exterminarea noastră ca neam.“

ȘTEJARUL ȚĂRII

S'a prăbușit ștejarul țării!...
Sub a lui ramuri de oțel
Nu poate să mai stea poporul
S'asculte freamăt și din el
Să 'și făurească viitorul!...

S'a prăbușit ștejarul țării!...
Strig disperați, tineri, bătrâni,
S'a dus speranța și avântul,
Pilotul aprig... O! Români!...
Barca o merge cum o vrea vântul!..

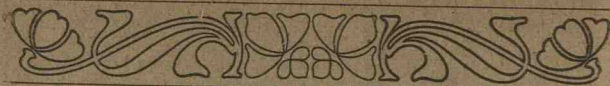
S'a prăbușit ștejarul țării!...
Tocmai când traiul îi e amar;
Când peste fruntea-i cad vijelii,
Sau... alte zori poate 'i răsar
Să o preschimbe din temelii.

S'a prăbușit ștejarul țării!...
Cel purtător ei de noroc,
Cel dătător de pilde mari,
Cel ce dreptatea de sub obroc
A scos ca 'n timpii cei legendari!...

S'a prăbușit stejarul țării !..
Dar din tulpina lui de oțel
Ce lăstari-va iar pentru noi
Ne-a prevestit din vreme El :
Românii fost'au în veci eroi.

—M'am prăbușit la glasul vremii !..
Sufletul meu 'i aici rămas :
El călăuză vă e mereu,
Cu lancea mea hotar v'am tras,
Mergeți 'nainte... cu Dumnezeu !..

STEJARUL ȚĂRII

Primul Rege al României o fi avut și păcatele lui, dar nu putem zice că în țara aceasta unde era totul de făcut el n'a lucrat nimic. Războiul pentru independență, nivelul cultural pe care l'a ridicat studenților prin: Fundațiunea Universitară. Protecțiunea acordată Academiei, societăței Geografice și expoziției dela 1906 cum și disciplinarea armatei, se datorește Regelui înțelept și moral, cărui totuși nu e bine să'i aruncăm toată vina pentru sentimentele ce le-a avut, către sfârșitul vieței sale, provenite poate din cunoștința jertfelor ș'a pagubelor ce știa c'aduce cu sine răsboiul.

Ca un stejar bătrân, Regele Carol, s'a prăbușit la timp. Și norocul ăsta l'a avut România !.

PATRU PIETRE LA COROANĂ.

Din cele patru părți a lumii
S'a ridicat ginta latină
Mai tare ea de cât oțelul
Ș'a înălțat spre zori drapelul;
Învinsă fi-va orice rasă
De vița nobilă ș'aleasă!...

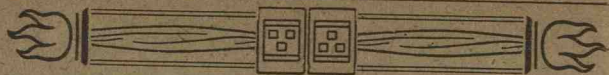
Din cele patru părți a lumii
S'a ridicat ginta latină
Ș'a spulberat mereu dușmanul,
Așa cum spulberă Romanul,
Din munți, din câmpuri, de pe vale,
Pe orișicine îi stă în cale.

Din cele patru părți a lumii
S'a ridicat ginta latină
Nerăbdător la noi poporul,
Spre frați de sânge, îl mână dorul
El cântă: Ardeal și Bucovină,
Sunteți și voi rasă latină...

Din cele patru părți a țării
Stindardul mândru se înalță
Șiși cere dreptul și hotarul;
Veleatul ș'a împlinit barbarul,
Învins va fi și pus pe goană:
Vrem patru pietre la Coroană...

4 Sept. 1916.

PATRU PIETRE LA COROANĂ.

*Ca frunza și ca iarba stau Românii adunați în fața Teatrului Național, strigând: **Vrem Răsboi!..** Din ce în ce, ca un val înfuriat, să ridica glasul mulțimei. Eu, cu văduva Generalului Vlădescu, eram lângă marele și în veci neuitatul Nicolae Filipescu, când, Tache Ionescu, alt Român cu suflet mare, să dusesse la palat ca să ceară avizul Regelui.*

*Discursuri, cântece, mii de pălării ridicate sus în bastoane și valuri valuri de voci: **Vrem Răsboi!..***

*Am urcat sus la Clubul Conservator Democrat și alături cu toți partizanii războiului am strigat și noi: **Vrem războiu și cu D-zeu înainte.** Venind acasă am scris această poezie.*

4 Sept. 1916.

AȚI SBURAT...

Ați sburat peste Carpați, ca vulturii, paraleii
Și 'n spinarea Ungurimei, voi v'ați aruncat ca smei;
Curățit-ați de mălură 'ntreg ogorul strămoșesc,
Ați făcut iar de poveste neamul nostru românesc.

Dus'ați fama 'n larga lume și avântul vostru mare;
Fie-care înțeles'a c'un nou soare azi răsare;
Peste Dacia ferice?... Basmu mi se pare, vis,
Feerie ne'nțealășă ș'anevoe de descris.

Cum erau păduri și ape, văi, hățișuri și pripoare
'N noaptea când trecură-ți munții?

Pieptul, brațe și picioare
Ați avut de bronz?.. Doar astfel șirul lor ați străbătut
La vederea-vă în cale ape, vânt, s'au abătut?

Nourii chiar de pe pleșuve stânci, ați zis, s'au dus departe...
Prevedeam că soarta încă mult de frați nu ne desparte,
Ursă-Mare, Stea Polară, călăuze doar v'au fost;
Cel Atotputernic numai v'au știut copii de rost;

El v'a dus pe cale'n noaptea

Când mergeați plini de credință

Pe drapelul vostru scris-a el cu mâna : *Biruință*.

El cu degetul apasă și afundă pe dușmani;

Voi va să reluați tărâmul, moștenit dela Romani.

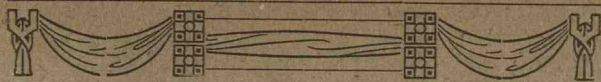
Știe el cum se frământă, fiice și surori, și mame ;
Cum îl roagă, pe isbânde, firul vieții să-l destrame
Și din caerul veciei să ne toarcă-un viitor
Cum l'au făurit strămoșii, mândru, înalt, strălucitor ;

Pentru *România-Mare*, pentru soarta noastră 'ntreagă !..
Laurii ?... Doar Rege, oaste, a trecut ca să-'i culeagă.
Fii-o Dacie fericé... Basmul României-e vis,
Feerie ne'nțeleasă ș'anevoe de descris,

D'ați sburat peste Carpați, ca vulturii, paraleii
Și 'n spinarea Ungurimei voi v'ați aruncat ca Ieii,
Infigând drapelul tocmai în coprinsul Românesc,
Mândrii fiți că 'ndeplinirăți : *Testamentul strămoșesc*

25 August 1916.

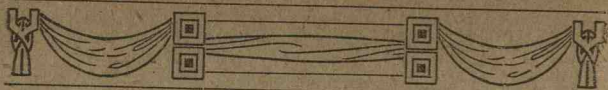
AȚI SBURAT PESTE CARPAȚI

Când am citit în ziare că, armata noastră trecuse Carpații fără multe pierderi pentru noi, ne-am bucurat cu toții; dar cât mai fuse de lung drumul până la victorie!.. Câtă jale, cât doliu, câtă inimă sfâșiată de durere!

Ș'acum, când 'mi amintesc de sfertul de pâine negru tăciune și plin de nisip și de talaci, de frigul suferit, de lipsa de săpun, hrană și de lumină, mi s'a sgudue sufletul. Mare a fost răbdarea noastră, mare meritul Regelui și armatei noastre, mare destoinicia femeii române, care ș'a făcut pe deplin datoria.

Judecând drept, jertfirea ei este uriașe, are dreptul și ea la bucuria întregirii neamului, mai ales că tot dela ea va să vină acum: Pregătirea sufletească al traiului cinstit și blând al fraților din toată România Mare.

CÂNTECUL ROȘIORULUI DELA VEDEA

Aide roibule la luptă
Ca un smeu acuma sboară;
De securea-mi toți dușmanii
Vreau roibuțule să moară.

Te repede ca balaur
Peste râuri și vâlcele;
Să ne facem largă cale
Prin dușmanii țarei mele.

Ți-am strâns șeaua bine'n chingă
Să sburăm ca șoimii 'n munte
Și din flintă-mi să pornească
Glonțul la păgâni în frunte.

Aide roibule la luptă,
Dorul țarei greu mă strânge,
Treci prin codru haiducește,
Nu căta că mândra plânge.

Auzi buciumul cum sună
Și ne chiamă 'n bătălie
Frâu de aur, d'om învinge,
Roibule, ți-oi face ție!...

Călușel ca tine mândru
Altu în lume nu mai este,
Roșiorul de la Vedea,
Vreau să-l faci tu de poveste.

Dar căpăstrul? Ți l'oi țese
Din cosița dragei mele;
Fân? Ți-oi da cosit tot noaptea
Și uscat la sân de lele.

Jar, ca smeilor din basme,
Cu hârdaul ți-oi aduce,
Dar, în tabăra dușmană,
Zorile vreau mă m'apuce..,

Ca să secer toată ziua
Între ei ca 'ntre sacară,
Înapoi, plin de isbândă,
Să mă duci tu către seară;

Să mă lași la poarta mândrei,
Lângă plută, la fântână,
După ce'i vei spune toate
Să-i dai frâul ei pe mână.

Călăuză să ne fie,
D'azi nainte 'n viață dânsa,
Căci destul de soarta țarei
Ca și noi, sărmana, plâns'a !..

CÂNTECUL ROȘIORULUI DELA VEDEA

Entuziasmul cu care au placat la luptă toți ostașii țării noastre cred că nu s'a mai văzut pe nicăierea și nici jertfele mamelor, soțiilor, surorilor, fiicelor, amantelor, nu cred c'au fost mai mari aiurea. Plâns-au ele mult de dorul despărțirii, dar nici una n'a clipit, până n'a văzut mare și n'florită România. Alegoriă Roșiorului, care dă frăul roiului pe mâna iubitei este dovada celei mai sublime închinări către femeia Română care, în timpul războiului, a fost la 'nălțime, lucru care i-a deschis și ei drumul spre desrobire și i s'a dat drepturi, cu aceasta sfărâmându-se ultimele lanțuri ale sclaviei în omenire.

MOARTEA VULPII BĂTRÂNE

FABULA

Intr'o vizuină largă
Și ascunsă 'n codrii deși
Se zvonise c'o să moară
Vulpea 'nvinsă și bătrână ;
Că a fost rănită 'n coastă
Și târâtă prin țărână

De gonacii cari, de vremuri,
O păzeau pe la hotare,
Hotărâți pe unde-o prinde-o,
Ei s'o facă 'n mii, fărâme ;
Căci mereu îi amărâse,
Hoața și șireata vulpe

Și, paharul când se umple,
E cam greu să scapi din ghiara
Celui care'n toată viața
I-ai turnat numai otravă...
Stat'au smei mult la pândă
Să n'o scape de osândă !

Ceasul ultim îi sunase
Și n'avea nici o putere,
Nici un reazăm nicăerea..
Se svârcolea în țărână;
Căci eră la mir lovită,
Vulpea șireată, bătrână!...

Când eră pe pat de moarte
A chemat la ea pristavul
Și i-a zis: Mistrețe; du-te
Pe la toți vecinii noștrii
Și îi chiamă, ajutoare
Să dea sărmanei ce moare

Suduită, fără vreme
Și se sbate în durere;
Treci tu Oltul, treci și Tisa,
Sameșul, Carpații trece,
Spune tuturor ce jale
'N vizuină-mi se petrece;

Peste Dunăre aleargă
Și rostește la popoare
C'a mea viață se destramă
Ca o ștofă veche... Vină,
Vină toți cu toți în juru-mi:
I-am iubit ca și o mamă!...

*

S'a întors mistrețul Titza
Cu răspunsul dat în grabă
Vulpei șirete, bătrâne,
Care, peste țări mănoase,
Se mai credea tot stăpână,
Și i-a spus ce-au zis cu toții:

„Faptele tale spurcate
Unde credeai să te ducă?...
Când de jaful tău Români
Ochii nu și-i mai usucă?
Ceri la dâșii mângâiere
Și'ndurare vii a cere?

Mori, dihanie spurcată,
Ce din jaf și viclenie,
Din minciuni și desbinare
Tu ți-ai făurit coroană,
Mori, de urma ta în lume,
Nimeni, nici când, să mai știe“.

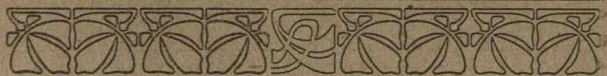

MOARTEA VULPEI BĂTRÂNE

Oricine va citi această fabulă ghicește c'a fost scrisa în momentele grele prin cari au trecut frații noștri din Ardeal, Bucovina și Basarabia. Austria se zbătea rău în războiul, în care intrase cu Tripla 'nțelegere și, ca o vulpe șireată și bătrână, mai spera să mai găsească sprijin în sufletele oțelite ale Românilor. Mistrețul aleargă pretutindeni, în numele ei, dar cine să'l mai creadă? Vorbele contelui Tisza erau minciuni, iar ceasul morții Austriei parcă sunase de mult, căci coroanele făurite din : Dezbină și guvernează, mai curând, sau mai târziu, sunt sfărâmate, sau purtate pe frunți, ca țepi dureroase, așa cum este cea mai odioasă coroană : Coroana Habsburgilor.

Tot sângele acest blestemat, a adus și teribilul flagel al războiului, care nu știu când se va termina. Poate când românii îi vor cânta vulpei : Vecinica pomenire!..

CÂNTECUL CERCETAȘULUI ROMÂN

Sunt cercetaș și sunt Român,
Intr'a mea țară sunt stăpân,
Zi și noapte cânt mereu :
Nimic fără Dumnezeu !
Fie vecinic tot cu noi
D'o fi pace, or războiu.

Sunt cercetaș și sunt român,
Nu mi-e teamă de păgân,
Cine'i mândru și viteaz
Ș'are roib ca mine breaz,
'Și face drum printre barbar,
Iute 'l dă peste hotar.

Jur!... Cu arma-mi de oțel
Să stau vecinic sub drapel,
Eu Român și cercetaș,
Mântui țara de vrășmași ;
D'o fi chiar și tatăl meu,
Nu'l cruț de'i voește rău.

Sunt român și sunt fruntaș,
Stâlp al țarei, cercetaș
Mândru, falnic și voinic,
Nu am teamă de nimic ;
Asta știu și vreau să cânt
Pân m'or duce în mormânt !

CÂNTECUL CERCETAȘULUI ROMÂN

În războiul trecut ca și 'n cel dela 1913, Cercetașii au făcut minuni. Nici nu să poate spune aici de câte sacrificii au dat dovezi atât în spitalele răniților, cât și pe fronturi. Ca șoimii ageri sburau acești tineri cari, văzând țara lor în primejdie, au lăsat casa părintească, ambientul cald al familiei și au alergat acolo unde îi chema datoria.

Multe tinere vieți au fost sacrificate atunci și tiecare din noi a vărsat o lacrămă pentru sărmanii cercetași, a căror viață s'a stins mai înainte de vreme ne putând învinge rigorile timpului și grozăviile războiului. La intrarea germanilor în Capitală ei au fugit unii pe jos, alții cu trenul, alții s'au sinucis, nici unul ne voind să cadă viu în mâinele dușmanilor.

Aceste suflete nevinovate, dacă o fi o altă viață, acolo sus, de sigur că ele sunt ingerii protectori ai României Mari.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI

CEASUL REVEDERII

Bate ceasul revederii...

Bate... ascultați !

Nerăbdarea crește, crește

Și doru 'ntre frați.

Bate ceasul... Cum așteaptă

Oricare Român,

În ogoru 'ntreg să fie

Liber și stăpân !,

C'ășa fu odinioară

Scumpii săi străbuni,

Daci, Romanii, în lumea 'ntreagă.

N'ați făcut minuni ?

Tot eroi v'au fost feciorii

D'atunci până acum ;

Vai d'acei cari cutezară

Să le stea în drum !...

Tisa, Mureșul și Oltul
Spre Nistru privesc,
Ele, ca și toți românii,
Intr'un glas șoptesc :

Doamne, ascultă cum răsună
In munte, vale, deal,
Doina păcei ș'a 'nfrățirei,
La Prut și 'n Ardeal.

*

Sună ceasul revederii,
Ceasul fericit,
Fie... *O Românie mare*
C'ășa ai poruncit !...

Bate ceasul întâlnirei...
Bate... ascultați !..
Dumnezeu nu mai voește
Să despartă frați !

13 Iulie 1917.

BATE CEASUL REVEDERII

Eram sub ocupație, trăiam zilele, cele mai negre. Bulgarii furaseră pe Sf. Dumitru. De pe front n'avem decât știri grozave, date de Germani. Inima mea până la o vreme era sfâșiată și d'o dată auzii de : Moara lui Averescu. La Siret erau măcinați vrășmașii neamului nostru și aici ne chinuiau cum puteau mai greu. Ne-au ținut cu câte un sfert de pâine pe zi, fără gaz, fără săpun, fără alimente. Ne-au jefuit de perne, de saltele, de vase, de aramă și de bronz, de clopote dela biserică. Când ne-a furat clopotul dela biserică de pe str Știrbei Vodă, plângeam toate femeile și-îngenunchiând pe pietre i-am blestemat d'atunci în inimile noastre s'a aprins flacăra speranței, eu am întrevăzut : Ceasul revederii, care a și sosit în curând.

GRĂNICERUL

Eu sunt grănicerul mândru
Și păzesc moșia sfântă
De la Dunăre, la Nistru.
Eu din Tisa până'n mare,
Li fac zid de apărare.

Lupt cu peptul, lupt cu arma,
Lupt cu sufletul, cu mintea
Pentru dreptul țării mele,
Lupt cum au luptat Romanii
D'au îngenuchiat dușmanii.

În vremi mari de vitejie
Vița lor sădită aicea,
De-o mână împărătească,
Rădăcină adâncă prinse,
Întreagă Dacie coprinse;

Iar Traian la-ei sădire
La strămoșii noștri zise:
„Stăpâniți această țară
Mândră, întinsă și băgată,
Să nu părăsiți vr'o dată

Vre-un munte, vre-o vale,
Vre-o pădure, ori vre-o luncă :
Nu dați muche de custură
Din coprinsu-acesta care
Eu i-am insemnat hotare“.

Iac-așa dat'a poruncă
Impăratul dela Roma,
Când călcat-a el p'aicea...
Grănicere... Știi porunca,
Impietrește-te ca stăuca.

Tot cu sânge din răsboae
Glia țării-e frământată
D'or mai cuteza barbarii
S'o atace... Grănicere,
Știi tu jertfa ce să cere

Dela fața oastei care
Și cu pieptul, și cu arma,
Din hotărul României,
Curățit-a pălămida.
Și mălura, și omida!

21 Februarie 1921.

GRĂNICERUL

Socotesc că nimeni nu trebuie să fie mai mândru ca Grănicerul, căci lui îi sunt încredințate hotarele țării și 'n vremuri de grea cumpănă, el este are va muri întâi, trebuind să dea piept cu dușmanul.

În războiul actual Grănicerii noastre din tot cuprinsul, au dat dovezi de cel mai mare patriotism și corpul lor a înnumărat sute de eroi; n'avem de cât să cităm un singur caz: cazul lui Mușat, care deși își pierduse o mână, arunca granate, ca un voinic, cu cea care îi rămăsese și, până 'n ultimul moment, el a fost mereu la datorie, lucru ce-a făcut pe sculptorul Dumitriu-Bârlad să-l immortalizeze pe Mușat, într'o operă a sa destut de sugestivă.

ORDIN DE ZI

Să 'naltă, să 'naltă și trec azi drapele,
Cu pajeri de aur, cu steme, cordele,
Cu mari decorații, primite 'n răsboi ;
De și's zdrențuite, scumpe's pentru noi ;

Căci ele văzură și crâncene lupte
Și dușmane fronturi, sfâșiate, rupte,
De șoimani ce-atuncea le-aveau drept țel.
Apărate fost, au cu braț de oțel ;

D'aceia Voivodul, în ordinu-i, zise :
„In leaturi de aur rămânea-vor scrise
Ale noastre fapte, o iubiți ostași,
La 'nflorirea țării fost-ați toți părtași

Veseli ca la horă, ați pornit la luptă,
N'ați văzut opinca, cisma de-e ruptă,
Vremea de-e ploioasă, ori de bate vânt ;
Când sună trompeta, ați plecat cântând...

O, drapelul țării, când l'aveați în față,
Să trezeau în piepturi, noi puteri de viață..
Mândrii 's toți Voivozii din mormântul lor,
Mândru sunt și Eu de al meu popor !.

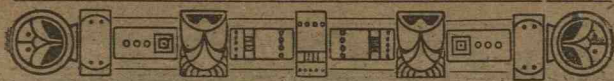
Să privim cu toții fâlfâind drapele,
Cu pajeri de aur, cu steme, cördele,
Cu mari decorații, ce Eu li le-am prins;
Căci, în bătălie, au ținut aprins

Focul vitejiei ș'al neatărnării,
Fama și mândria, și nădejdea țării.
Fără voi și ele nu 'nsemnau nimic.
Pentru a noastre fapte vitejești vă zic:

Să trăiți!.. Și pașii să'i duceți nainte,
Cu-aceiași credință, cu aceiași minte.
A voastre drapele, sus țineți mereu:
Deviza?... *Nimica fără Dumnezeu!*.. "

18 Noemb. 1918.

ORDIN DE ZI

M. S. Regele Ferdinand din prima zi, când a suit treptele tronului regesc, a făgăduit că va fi bun Român și s'a ținut de vorbă. Exemplele date de Voivodul țării, atât înainte cât și 'n timpul războiului și până azi, dovedesc o minte sănătoasă, o cumpănire dreaptă a faptelor și o inimă simțitoare și aleasă, o inimă nobilă și mare. Pentru aceste calități El, a reușit ca să fie unul dintre cei mai iubiți Suverani din Europa.

Grija ce a avut ca să dea pământ țăranilor, Dânsul mai întâi renunțând la domeniile Coroanei, ordinele de zi, sprijinul și prezența sa zilnică pe câmpul luptei, în mijlocul ostașilor, i-a asigurat izbânde de la Mărășești, Oituz și Mărăști, iar darurile ce face, în orice ocazie solemnă, pentru cultura noastră națională, l-a asigurat un loc foarte frumos în inima acestui popor, blând și deștept, care are grija să așeze pe fiecare la locul lui, nu după laude și admirație mutuală, ci după faptele lui e Istoria Patriei. Regele Ferdinand, va lăsa o pagină strălucitoare de glorie, eăci prin destoinicia Sa d'a conduce și d'a ordona și prin voința bravei noastre armate d'a se supune și d'a lupta vitejește s'au însemnat, pe veci hotarele: Daciei ferice, s'a îndeplinit visul Românilor d'a-și vede Voivodul lor viteaz, încoronat la Alba-Iulia.

Norocosul nostru Rege de sigur că va mai face și alte izbânzi pentru Românii din Macedonia și Torontal, la cari, ca și noi toți, știm că se gândește cu iubire părintească. Impreună cu M. S. Regina și cu cei cinci fii ai României, vor găsi soluția cum să sfărâme și ultimele catene ale fraților noștri, rămași în lan strein și cari caută cu mari speranțe, tot la spada Regelui Ferdinand.

EROINEI ROMÂNE¹⁾

Omagiu M. S. REGINA MARIA.

*Doamnă, vorbele ce-om spune, Te rugăm să ni le-ascuți,
Că ne vine dela suflet și rostite-au fost de mulți
De prin Dacia-Traiană; buciumate prin câmpii,
Au trecut din gură 'n gură, printre dragii Tăi copii.*

*Orice vorbă vom mai spune, slabă este, de prisos :
Rolul Tău a fost în lume, mult înalt și mult frumos ...
N'ai cruțat, o știm, tot timpul, oboseală și vegheri ;
Mâna Ți-ai întins-o largă, presărat-ai mângâeri*

*Peste piepturi oțelite, piepturi de viteji eroi...
Dela nici o jertfă, Doamnă, n'ai dat un pas înapoi.
Ne-ai îmbărbătat la luptă, lacrimile ni le-ai șters;
Iar la Mărășești alături cu vitejii Tu ai mers.*

*Mamelor le-ai zis : „Nu plângeți moartea fiilor iubiți,
Ale voastre scumpe-odrasle pentru țară le jertfiți !..“
Gândurile Tale 'nalte, așternute pe hârtie,
Mângâere 'n vremuri grele hărăzita-i să ne fie.*

1) Această poemă, scrisă și ilustrată, a fost înmănată de autoare M. S. Regina Maria, la festivalul dela Ateneul Român, dat în onoarea generalului Berthelot și a Aliaților noștrii, de Asociația Latină și Amiciția Franco-Română.

*Scrisul Tău ce ne vestește ? Că pe fruntea ta regească
O cunună și mai mândră Nemurirea-o să 'mpletească ;
Legendară vei rămâne printre timpii seculari ;
In' leat d'aur se vor scrie ale Tale fapte mari !..*

*O, Regină dulce, păsul tutulor ne-ai ascultat,
Inger bun de pază nouă, Domnul sfântul, ni Te-a dat ;
Ca un far viu de lumină 'n orice oră te-am găsit ;
Iar când fu mai grea furtuna dintre noi Tu n'ai lipsit.*

*De aceia tot poporul, din al Daciei ogor,
Te slăvește, Eroină, imnuri azi îți cântă 'n cor :
„Nicăirea nu există mamă mai blândă ca Ea ;
Cerul, sfântul, să ne țină luminoasa noastră stea !“*

*Doamnă, vorbele rostite drept din inimă ne vin ;
Fii Daciei-Traiane zic, în rugă, când se 'nchin :
Pe regina legendară, pentru faptele Ei mari,
Scrie-o, Doamne, 'n leat de aur printre timpii seculari“*

26 Noembre 1918.

EROINEI ROMÂNE

Orice cuvânt ași scrie eu aici, spre slăvire, ca să glorifice pe scumpa noastră Suverană ar fi slab.

În timpul răsboiului Ea n'a mai fost nici Regină, nici femeie, ci îngerul protector al României. Faptele Ei și rândurile scrise au aprins lumini în sufletele noastre, ne-au îmbărbătat la lupte și imitând exemplul Ei, am fost toți cu toții la zăvor. Toți am tras de el, ca să dăm drumul libertății și să sfărâmăm selavia, în care zăceau frații noștri.

Iubirea ce i-o arată zilnic poporul, Reginei Maria, a știut să 'și-o cucerească singură. În istorie se vor scrie faptele Ei mari pe primele pagini și ele vor servi drept pilde, în viitor, doamnelor și femeilor acestui nobil popor, care mereu cântărește, mereu așează pe fiecare la locul ce i se cuvine, în Leatopiseți.

CĂNTECUL EROULUI

DELA
MĂRĂȘEȘTI

P'aici nu se trece, nu,
O dușmanule 'ndârjit;
In bătăi vei fi cujbit,
De n'ascuți povața tu.

P'aici nu se trece, nu,
Că sunt cuiburi de eroi;
Gata a lupta și goi;
Căci porunca-mi așa fù!...

P'aici nu se trece, nu,
Nici călare, nici pe jos;
Drumulețul ia-ți frumos
D' unde ai venit te du!...

P'aici nu se trece, nu;
Iar a trece de cutezi
Tu vedea-vei stele verzi...
Și... dușmanu așa văzu!

P'aici nu se trece, nu,
Eu cu binele i-am zis;
Tot așa pe spada-am scris;
A înțelege el nu vru...

*) Să știe că la un atac, bravii noștri ostași, au fost surprinși scaldându-se 'n gărlă și așa ieșind, au fugărit pe inamic.

P'aici nu se trece, nu,
Cu dușmanul nu mă joc;
De n'ascultă 'l trec prin foc,
Generalu-ășa făcù.

P'aici nu se trece, nu,
El strigă la Mărășești;
Ardeți liftele nemțești
Și oștirea așa făcù.

N'ați trecut p'aicea, nu,
Unde eroii păzesc
Tricolorul Românesc
Ce lărgit'a cute-acu!..

16 August 1917.

CÂNTECUL EROULUI

DELA
MĂRĂȘEȘTI

Cu toată grija ce au avut germanii să ne ascundă adevărul; cu toate minciunile debitate de presa vândută lor, până la noi tot a străbătut glasul adevărului și, în inimile noastre, a început să strălucească scânteile speranței. Doamne, ce neastâmpăr. Noaptea o făceam zi și din gură, 'n gură sburau veștile îmbucurătoare ale izbândeii, în care mereu sperasem. Mi aduc aminte de nebunia bucuriei, care ne cuprinsese, când am văzut la Capșa intrând primii trei soldați francezi. Toți am năvălit după ei, toți îi sărutarăm, toți în cor cântarăm: Marseilleza. Strigătele de: Vive la France, Vivel a Roumanie !.. ș'acum îmi răsună în inimă. Plângeam și cântam, de bucuria izbândeii. Mari zile apucarăm. Doamne, mulțumescu-ți.

STEAUA ȚĂRII MELE.

Omagiu M. S. Regelui Ferdinand.

*Ce-aud?.. Buciume, cavale, răsunând din Tisa'n munte?..
Ce nu știți? Azi își așează lauri țara mea pe frunte.
Lângă ea stau: Bucovina, Basarabia, Ardealul
Și Dobrogea, și Banatul..*

Va sosi și Torontalul

Cum vrea maica lui vitează.

Ce măreață strălucire!..

*Intregirea României făurită-e din iubire!
Fiicele ei și oștirea, oastea noastră glorioasă,
Ocotite au fost d'o stea, lucitoare, norocoasă;
Ea pe Mircea îl conduse la Nicopole, Rovine,
Unde Turcii ș'au dat seama de șoimarii noștri bine.
Și la Răsboeni tot dânsa lui Ștefan îi dete 'n gheară
Osmanlâi eu gânduri negre pentru scumpa noastră țară.
Și în Codrul lui Cosmin, și la Rahova, la Baia,
Tot ea străluci măreață aprinzând în piept văpaia
De credință a oștirii..*

Petru Rareș, cu-agerime

*Năvăli, în zece rânduri, peste munți în Ungurime.
Oastea lui Mihai nu duse în Ardeal ca în poveste?
Dar Vladimirescu Tudor?.. Cuza'nvățământ nu este?
Până acum cu câte lifte n'au luptat eroii țării
Duși de ea pe drumul larg și sublim al înălțării;
Drum pe care mai călcase Decebal, Traian vestitul,
Sfinți pe cari îi cunoaște Miazanoapte, Răsăritul?..*

* * *

Stea a țării spre isbândă, ca și până-acum, condu-ne,
Tu, ce din Triunghiul Morții, ne-ai scapat ca prin minune.
Ai topit, o Românie, gheața cu-al tău sân de mamă;
Sacrul Testament pastr'ai scris de vracii cei de seamă.
Pela cele patru vânturi, când trimis-ai buciумarea,
Ale tale mândre fiice înțelesu-ți-a chiâmarea
Ș'au sosit...

Până la Nistru, pân' la Tisa 'ntindă hora,
Joace cum au vrut strămoșii...

Azi splendidă-e Aurora!..

Cine putu'a să sfarme legăturile de sânge?
Romania întregită, are stea și nu mai plânge.
O să uite veacuri triste, veacuri negre de durere;
Căci voi și toți fii țării îi aduceți mângâere.
Sune buciум și cavale și la Mărășești,

Și 'n munte

Ceasul e solemn, căci țara, lauri pune p'a ei frunte!
Fălfăe la Budapesta Tricolorul României;
Doamna, oastea și poporul, sunt în culmea bucuriei.
Steaua țării? E frumoasă,

E cea mai mândră între stele
Strălucirea-i? Azi orbește toți dușmanii țării mele...

17 Aug. 1919.

STEAUA ȚĂRII MELE

Nici o zi n'a fost mai însemnată, în viața poporului Român, de cât aceia în care armata a intrat în Budapesta, ca să scape pe îngâmfașii Unguri din ghiara bolșevicilor. Eram atunci bolnavă la băile Olănești și de bucurie, uitând de suferință, am sărit din pat ș'am alergat pe drum strigând:

Trăiască Regele!

Trăiască armata Română!

Cu mine, în cor, strigau toți; cu generalul Zlătianu, plângând de bucurie, am organizat în ziua de 17 August 1919 cea mai măreață sărbătoare, despre care, iată ce scrie ziarul Unirea din R.-Vâlcea:

În ziua de Duminică 17 August a. c. s'a sărbătorit la Băile Olănești din inițiativa d-nei Smara și a unui comitet de d-ni și d-ne, vilejia armatei române și intrarea trupelor noastre în capitala maghiarilor.

Serbarea s'a început la ora 4 p. m., printr'un Te-Deum oficiat de Preotul Găiculescu.

Au vorbit, Părintele Breastă Popescu din Craiova, d-nii General Zlatian, profesorul Dumitrescu din București, Părintele Găiculescu din Olănești, învățătorul din comună și d-na Smara.

Toți oratorii, în cuvinte înălțătoare, au glorificat oștirea Română, care a uimit, prin bravura și disciplina ei, pe toată lumea și au arătat însemnătatea și măreția faptului ocupării Budapestei, capitala aceloră, cari timp de o mie de ani, au torturat și subjugat pe frații noștri.

La urmă, d-na Smara, a mulțumit persoanelor, cari au dat concursul d-lor bine-voitor, pentru reușita serbării.

„Noi a recitat poezia „Steaua țării mele.“ Versuri originale, scrise ocazional de d-sa.

S'a expediat, Majestății Sale Regelui, următoarea telegramă semnată de comitetul de inițiativă al serbării, în numele întregii adunări :

„Vizitatorii băilor Olănești și locuitorii comunelor învecinate, adunați întru slăvirea biruinței oștirii noastre, asupra dușmanilor milenari și pentru sărbătorirea marelui eveniment al implântării steagului țării, în capitala trufașilor asupritori; îndreptându-și gândul către Majestatea Voastră înțeleptul Suveran, și viteazul conducător al oștirii biruitoare, Vă asigură de devotamentul lor mare și neclintit, urându-Vă domnie lungă și binecuvântată, asupra patriei întregite și ericite.

PUPĂZA ȘI PORUMBIȚA

F a b u l ă

Lângă lacul Bălăton, pupăza zăcea bolnavă;
Bolșevicii, 'ntr'al ei cuib, năvăliseră cu toții;
Îi turnaseră pe trup și în pliscul ei otravă
Ș'acum, între ei, mai rău să certau decât netoții;
Fie-care vrând s'apuce dela pupăză vr'un os
Și când colo ametiță toți, cu toții, de miros !..

Cum roiau în jurul ei, plini de ură, lăcomie !..
Biată pupăză mai da doar din aripa-i pestriță;
Creasta i să 'nvinețise, pana ei cea arămie
Să sbârlise ca ariciul, când îi bați din piuliță;
Jos din scorbură căzuse, ca o schije, ca un lemn,
Lighioana rea, de viață nu mai da, nu, nici un semn.

Toți vrășmașii o criticau, toți zicea că e: flecară,
Mincinoasă și ingrată, crudă cu-orice păsărele,
C'au s'o povestească lumii, c'au s'o facă de ocară,
C'au să-i dee, d'azi 'nainte, chinuri încă și mai grele.
Făr' de speranță, sărmana, rămăsesese 'n ghiara lor;
Ne văzând nici o scăpare, cui să ceară ajutor ?

Bine ştia jupâneasa, ce făcuse la surate
Şi'n pădure, şi pe luncă, şi în vie, şi, în dumbravă.
Azi durerea cui să spună, ranele cui să le-arate ;
Când ştia c'odinioară tot hrănise cu otravă
Orice pasăre vecină, tutulor făcând necaz ?
Tristă, capul acum plecase pe zdrobitul ei grumaz.

Tocmai când era să-'şi dee duhu-atât de părăsită,
O zări o porumbiţă, mândră, albă şi semeaţă
Şi făcându-i se milă de ciudata ei ursită,
Adună în cioc pătlagini, păpădie, ismă creaţă
Ş'alertă de'i duse leacuri, dându-i le rând, pe rând.
O scapă de moarte tocmai cine nu'i dedea în gând.

Mai aduse porumbiţa şi la pui grăunţe, hrană,
Socotind că va cunoaşte, că-în fire 'şi revenise.
Zicătoarea însă zice : Cu Sersea să faci pomană ?
Recunoştinţă la fiare ? Sunt poveşti acestea, vise..
Ajutoare la tâlharii dela Balaton nu'ncap.
S'aşea... pasărea spurcată, sfâr... la porumbiţă 'n cap !.

Buc. 6/19 Dec. 1919.

PUPĂZA ȘI PORUMBIȚA

Pupăza, să 'nțelege cât de colo, că este Ungaria, care a 'mpilat ș'a sugrumat toate popoarele; iar când a fost în primejdie, când a fost gata să'și dea duhul, pasărea îngâmflată și murdară, a fost scăpată de Porumbiță, România, care înțeleaptă, curată la suflet și mândră cum e, uită toate crimele ce i-a făcut Pupăza și îi vine în ajutor. Să știe că armata noastră, dupăce-a scăpat Ungaria de bolșevici, a fost criticată.

Ungurii, nu ș'au mai amintit nici măcar că am dat mâncare copiilor lor înfometati și dând drumul gurei lor înveninate, ne-au gratificat cu numele de hoși, când ei ne-au jefuit. Noi, dela Budapesta, ne-am luat înapoi, cu inventar, lucrurile noastre, găsite de furat la dâșii, fapt de care acumă au cunoștință armatele aliate, căci dreptatea noastră s'a făcut.

CÂNTECUL TRUBADURULUI

DIN
DACIA FERICE

Românilor de pretutindeni.

S'a curățit, s'a curățit,
Livada de omidă ;
Din lan bogat acum am smuls,
Și spin, și pălămidă !..

S'au dus, s'au dus, parcă n'au fost,
Și corbi, și cucuvele ;
Pe cerul țării au răsărit
Luceaferi și noi stele.

S'a luminat, s'a luminat
Vâsduhul și câmpia ;
Căci dela braț ș'a sfărâmat
Cătușa Românie !..

Ea a nălțat, a înălțat,
Drapelu'n vechi hotare ;
Din patru părți s'aud sunând
Și bucium, și fanfare !..

Am regăsit, am regăsit
Pe scumpa noastră mamă,
Zici : Bucovina și Ardeal,
Surorile ne chiamă !..

Veniți, veniți, ca să 'nvârtim,
Frățească, mândră horă,
C'a răsărit pe cerul nostru
O nouă auroră !...

Și peste lan, și peste lan,
Pe unde fost-au sbirii,
Azi înflorit'a tămâioara,
Și busuiocul, trandafirii ;

C'asa au trăit, așa au trăit
Din moși, strămoși, să zice
Inaintașii noștrii toți
In Dacia Ferice !...

5 Noembrie 1918.

CÂNTECUL TRUBADURULUI DIN DACIA FERICE

Această poezie a fost scrisă și publicată în Universul, în ziua când au fugit vrăjmașii din țara noastră; noi toți jucam pe străzi de bucurie. În piața Victoriei stam adunați mii și mii de oameni, femei și copii, ca spuza și ca iarba și le strigăm: adio!...

De pe strada Jianu, dela marele garaj Leonida, ieșeau mulțime de automobile, încărcate cu lucruri jurate. Mobile fel de fel, fierării, vase, instrumente, arme, vite, pasări, alimente ca să aibă ce hali hu-piții de Germani, cari doar aicea să îmbuibaseră cu mana dela noi. La fie care cotitură, le pica din camioane câte ceva, căci fuga lor era vertiginoasă, ca a tâlharilor scăpați din ocne. Atunci femeile, copii mai ales, îi huiduiau și îi fugăreau cu lemne și cu pietre, că ei, mititeii, destul suferiseră, în timpul ocupației, dela 2 noaptea așteptând, în zăpadă pe trotoar, rândul la pâinișoara neagră și uscată pe care o mâncărăm atunci. O dar de acele zile grozave, cine vrea să mai știe azi în România Mare!..

MORMINTE FĂRĂ NUME

*Eroilor fără cruce, cari au
murit pentru patrie.*

Ați plămădit eu sânge
Pământul țării mele
 Ș'acum, la orice pas,
Noi întânlim pe cale
Mormane mari de glie
 Mormane ce au glas!..

Priviți!.. Nu au nici număr,
Nici cruce, nici coroană
 Dar au ceva mai sfânt :
Au amintirea noastră;
Căci ș'au jertfit viața
 Să scape acest pământ.

În cântece, în orge,
Bazilici și palate,
 Vă pomenim mereu;
Voi ne-auziți din ceruri,
Așa cum să vă pară
 Pământul țării greu ?

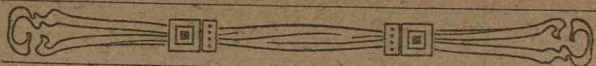
Voi l'ați scăpat de lifte
Și-e frământat cu sânge.
La fie care pas
Călcăm peste-o țărână
Ce tot mai sacră este
In fie care ceas.

Morminte fără nume,
Rămase fără cruce
Și candelii la altar,
Voi ne-ați scăpat moșia,
Străbunele stindarde
Infipt'ați în hotar !

De n'ați fi fost străjerii
Cei vașnici, cine știe
De nu cădeam robiți ?
Eroi fără de cruce,
In cer aveți cunune
Ș'acolo odihniți.

Ostași, sunteți icoane,
Ne dați voi mântuirea,
A!.. Semnul creștinesc
Ce 'l meritați la groapă;
In inimi vi'l păstrează
Tot neamul românesc!..

20 Martie 1920,

MORMINTE FĂRĂ NUME

In vremea când se sărbătorea în țară cultul eroilor, eram la Predeal cu copila mea de suflet, Constanța Stăuceanu. Cu ea băteam zilnic plaiurile și pripoarele de pe valea Timeșului, cari acum nu mai erau hotare!.. Și aș fi jucat de bucurie, dar mă împedicam mereu: de Morminte fără cruce!

Din inima mea, sfâșiată pentru atâtea jertfe și nenorociri, aduse de războiu, curseră aceste rânduri pe cari le-am scris îngenunchiată lângă un mormânt fără nume, fără cruce. Printre lacrimi am văzut că pe el crescuse o singură floare: Nu mă uita!...

CE LE PASĂ LA EROI ?

Milităriștilor din Răsboi

O Arhanghei, când vă văd mă închin, căci sunteți sfinți ;
Apărărați voi ogoare, moștenite din părinți
Ș'ați înfipt drapelul țării drept în vechiul ei hotar,
Săgetând voi ori ce liftă, ori ce neamuri de barbar.

Știm.... la luptă ați plecat toți la flintă, toți cu flori,
Și a României fală voi ați dus-o pân la nouri.
In cămăși flămânzi și goi, ați învins la Mărășești,
Așezarăți iar pe culme faima țării românești.

Toți acum veniți în horă, imn de glorie cântați.
A.... De n'ați fi fost, adio ! Ne-am fi luat de pe la frați !
Vitregia s'ar fi întins peste Tisa, peste Prut...
V'ați dat suflet, mâni, picioare ș'ați stârpit-o cum am vrut.

O Arhangheli, va să fiți, mândrii, fericiți voioși,
C'ați adus la îndeplinire ; Testamentul din strămoși.
Și ei se închină din morminte, în fața noastră zic ca noi :
De n'au ochi, plciior, ori mână, ce le pasă la eroi ?

26 Februarie 1919.

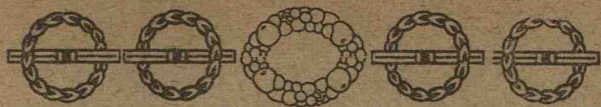

CE LE PASĂ LA EROI ?

De sigur că cei cari, luplând pentru patrie s'au nenorocit, rămânând schilozi pe viață, merită toată atenția și toată recunoștința noastră. Socotesc că stăpânirea, venită acum cu atâtea impozite, cu atâtea timbre de ajutor, se va gândi mai ales la acești eroi și mai năpăstuiți de soartă decât cei rămași în moșuroaie printre cetinii, mesteacănii, frasinii jugastrii și brazii depe munții hotarului. Acești, pe lângă că trebuie să trăiască o viață chinuită, mi-e frică s'o spun, poate să dea și de indiferența celor cari fac jertfe cu banii țării pentru: misii, comisiuni, delegații și, mutilații de războiu, Arhangheli țării, poate din această cauză — prigonii, dați uitării, sau umiliți cu ajutoarele ce li se dau ș'a-tunci păcatul e al acelor cari îi nesocotesc. Ce folos că pe piepturile lor strălucesc decorații, dar în sufletele lor să aprinde para desgustului? Ei au făurit România Mare, dar în loc să se bucure, bleșteamă ceasul nenorocirii lor, plâng, să istovesc în tăcere, pentru nesocolința noastră.

ȚIE DOMNIȚĂ

*Tu pleci în țara lui Socrat; Așa fu scris Domniță.
La noi Ți-a fost și leagănul, și jocul de fetiță.
Aici rostit-ai mai întâi cuvântul dulce; Țară
Și ai plâns alături cu noi, când viața îi fu amară.
Aicea ascultași doinind păstorii din cavale
Și Peleşul cum murmura povești Măriei Tale.
Păduri de brazi te-au desmierdat adeseori Domniță,
Când pe Bucegi cules-ai flori și alba româniță.
Aici ai înțeles ce pot și bucium, și drapele.
Și cum știi a se jertfi poporun vremuri grele.
Văzuși la el ce sentiment și ce recunoștință,
Păstrează Celei ce 'i scăpă de crudă seferință.
Streină nu ești de nimic, cunoști trecutul țării
Și cât mai plânge în prezent de fiii dați uitării!..
Suspină greu, că tot mai sunt copii de-ai României
Cari port și astăzi lanțul greu și groaznic al sclaviei.*

* * *

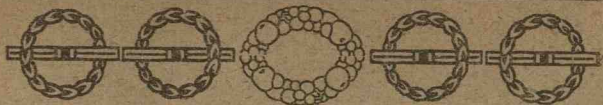
*În noua patrie Te duci ș'ajunge-vei regină;
Dar oare Tu, atunci de noi rămâne-vei streină;
Când România Te-a crescut la sânul ei fierbinte?
De unde-ei fi, o să-ți aduci de șoimii ei aminte.
Tu i-ai văzut la Mărășești ș'or unde la hotare
Cum au făcut, cu pieptul lor, un zid de apărare.
Să-ți amintești că's răbdători și blânzi din cale afară
Și că sunt gata a-și jertfi, ei totul pentru țară.*

* * *

Carpatul caută spre Pind și Pindul către Tine.
Macedonenii, fericiți, strig toți: Crăiasa vine..
Crăiasa noastră a sosit... Dă mâna iule frate,
Că ceasul desrobirii noastre, acuma bate, bate..
Nu în zadar atâtea mii cu glasul blând te cheamă;
Ei știu că Tu îi vei iubi ca o duiosă mamă..
Dar de vei fi la Acropol, sau chiar în largul mării,
Atât pe noi, cât și pe ei, să nu ne dai uitării!..

27 Februarie 1921

ȚIE DOMNIȚĂ

Scumpa noastră principesa Elisabeta, care în timpul războiului a dat cele mai frumoase dovezi de patriotism, îngrijind ca soră de caritate răniții, cred că imitând pe ilustra sa mamă, dăvioasa Regina Maria, dela care a luat pilde mari, nu va uita, dusă în noua sa patrie, ca să fie și acolo aceea ce a fost aicea : O bună și înțeleaptă româncă !.. Ajungând regină să lucreze pentru întărirea legăturilor noastre de prietenie cu poporul Elen, legături cari să bazează mai ales pe : Indulcirea traiului fraților noștri dela Pind, cărora le-ajunge dorul de-părtării, ei nu mai trebuie să 'ndure nimic, căci Craiasa mândră a Greciei, e din neamul lor și Ea, ca o mamă adevărată, îi va ocroti sub aripa Ei protectoare.

IMPROVIZAȚIE

Lui V. Alexandri.

Brad iubit al țării mele,
Ce-ai cântat poene, lunci,
Miorițe, lan, vâlcele
Și a noastră vitejie,

Și 'ntr'un graiu fermecător,
Prin cântarea ta divină,
Te-ai făcut nemuritor :
România ți să închină.

Ai făcut de vecei izvor
Din „Fântâna Blanduziei“
Taina toată a poeziei ;
Pe de rost ai înțeles'o.

Gintei nobile latine
Dovedit'ai, cu al tău cânt,
Că nu's ceruri mai senine
C'ale noastre pe pământ.

Lăcrămioare și Pastele
Cu a ta pană ai zugrăvit,
Brad duios al țării mele,
A *Unirei* horă-mândră

Ai întins'o 'ntre Români ;
Largă cale le-ai deschis.
Dorul tău : de-a fi stăpâni,
Este fapt, nu mai e vis.

Brad măreț ce-ai pus simțire
'N peptul nostru, ne-ai trezit ;
ar a patriei iubire
Ți-a fost toată ținta 'n viață ;

Noi păstrăm dela străbuni
A recunoștinței floare ;
Facem azi din ea cununi
Pentru cel ce ne-a fost soare.

IMPROVIZAȚIE

Lui Vasile Alexandri.

*Ce timpuri tericite a apucat bardul dela Mircești !..
Cum să nu scrii : Mărgăritarele, Pastele, Doine și
Balade, când trăești în belșug și în fața casei tale
să 'ntinde ȣermecătoarea Luncă, alătura de tine, ai
o soție blândă, nici o boală, și nici sărăcia nu te
chinuște ?*

*Te contrast între ceilanți poeți, cari lupt cu lipsa
și inspirațiile le iau din păjeșișul ungherelor u-
mede și 'ntuncoase ; iar muzele îi întâmpină la
mesele de brad din cărciumi, sau pe paturile spi-
talelor !..*

Optimiștilor ? Li-e lesne
Sa găscască traiul lin ;
Când ei nu știu ce 'nsemnează
Disperare și suspin ;
Lacrămile ce 'nsemnare
Au pe chipul întristat
Și ce urme lasă vremea
Intr'un suflet desgustat !..

*Pesimismul lui Grigore Alexandrescu, care e cel
mai mare poet al țării, căci a resumat o epocă în-
treagă a istoriei, în care poporul a suferit cele mai
grozave chinuri ș'al lui Eminescu, de unde să-l aibă
poetul optimist și cum să nu să 'mbete el de mi-
resmele câmpului, de farmecul naturii, de binele și
de belșugul, în care a trăit ? Versuri pesimiste sunt
doar în poeziele populare, culese de el ș'aici Alexan-
dri are marele merit, că n'a uitat pe cei mici, când
eră în fericire ; ș'a gândit la țara lui, când ea a
fost în suferință.*

LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Eroul martir al redeșteptării naționale

Martir al libertății din cer azi ne privește
Și inima ne-aprinde, ne'nalță, ne-oțelește :
De sentimente o umple, duiioase, mari și noi ;
Precum știi că avut-au ai Jiului eroi !
Pandurii, tu martire, cu sufletu-ați luptat
Și spinul, pălămida din țară ați spulberat :

În suflete noastre sădește vitejie
Și-o dreaptă conștiință.. Românul fă să fie
Ca steiul cel de piatră, ca vulturul din nour,
Ca fierul, ca oțelul... Mereu învingător !
El să păstreze datini și moșioara lui,
Așa cum au păstrat-o eroii neamului !

De groapă n'avuși parte ca tot acel ce moare ;
Alesu-te-a ursita să luminezi ca soare
Și raza libertății s'o împrăștii pe pământ :
E crucea biruinții aceasta, căci ești sfânt !
Uitat rămâne numai streinu 'mpilător,
Nu Tudor, nu oșteanu' al țării apărător !..

Nu cel ce 'n aste locuri, vărsat-a al său sânge ;
Pe el penații, larii, d'un veac aproape-l plânge
Și-l cheamă între Voivozi ce-aicea odihnesc ;
Iar numele cu fală mereu îl pomenesc ;
Tirgoviștea măreață, l'a scris în leat de aur ;
Ca Basarabii și tu te 'ncununezi cu laur !

Valea Voivozilor, 2 Aug 1911.

IULI TUDOR VLADIMIRESCU

In ziua de 10 Aug. 1911 am inaugurat la Târgoviște Crucea ridicată pe locul unde, eroul martir al renașterii naționale, fusese mișelește ucis de greci din ordinul lui Ipsilante. Serbarea s'a făcut în fața d-lui C. Arion, ministrul Instrucțiunii, care a rostit un interesant discurs ș'a întregului congres al învățătorilor. De la ea au lipsit ostașii și dregătorii, măcar că el fusese și ostaș și dregător. Atunci l'am asemănat pe Tudor cu Garibaldi, am urat ca el să aibă monumente și în alte orașe, am rostit această poezie. Cercetări am făcut asupra osemintelor găsite în puțul Geartoglu și în dosarul No. 7 al procesului Pitiș, acuzat de omorul unui ardelean, aruncat tot în acel puț, care acum se găsea pe proprietatea sa ; dar, în loc de un cadavru, s'au găsit osemintele pandurilor pe cari eu, primind târziu ordinul parchetului, în care eram autorizată să le îngrop la crucea ce o înălțasem și ea trebuia înaugurată în ziua congresului, le-am depus, a doua zi, într'un sicriu și le-am încredințat preotului dela Curtea Domnească, unde sunt și azi. Copiea după actul medico-legal și autorizația procurorului sunt la mine: de noui cercetări ocupe-se cei în drept, eu mi-am făcut datoria.

FECIOARA DELA JIU...

A pornit la luptă tânăra fecioară,
S'a dus ca voinicii, gata ca să moară
Apărându-și țara, strămoșeasca Glie,
Urmă de vrășmaș în ea să nu fie.

Când văzu vrășmașu 'nfipt în bătătură
Furca ei și fusul le-a dat pe armură,
Piciorușu-i slab, mâna-i delicată
Le simți de bronz mult g'ngașa fată.

Când s'a dus cântând dela Jiu spre munte,
Nimbul numuririi îi strălucea pe frunte
Ș'așea luminând pe camp și'n tranșee,
Semăna a înger ostașul femeie.

Brațu-i alb ca spuma, arunca granate
Făcând la dușmani păgubi însemnate,
Glasu-i răsuna, când cu o chitară,
Când ca gemăt surd de rănită fiară :

„Să sburăm ca șoimii din munte 'n câmpie,
Să tăiam cu arma orișice trufie
Strămoșii tresară acum în morminte
D'a noastră izbândă scrisă aici pe flinte.

Copiii înainte, copiii după mine,
Nemeriți la mir... Așa... Bine!.. Bine!
Așa li să cade celor ce măsura
Ș'au pierdut.. Strigați... Ura!.. Ura!..“

.....
În piept îi străbătuse blestemata schițe f.
Mor... șopti fecioara, mor fără de grije...
Văd... O .. văd vulturul, îl văd la hotare,
Soare strălucind în *România Mare!*...

Când fecioara da marea poruncă,
Cucuvata nopții țipa sus în stâncă.
Glasul încetă .. Toți ca prin minune,
Îngânarea imul pentru rugăciune...

16 Iunie 1921

FECIOARA DELA JIU

In această Eroină văd sufletul întregii țări. Născută din popor, Ecaterina Teodoriu, învățase abia școala elementară și, ne'ndemnată de nimeni, când aude sunând goarna pentru căpătarea drepturilor noastre și că fratele său s'a, prăpădit în războiu, din cercetașe se face soldat; pe umerii săi plăpânzi anină ranita și arma; pentru vitejia sa ia pe rând toate gradele până la locotenent și pe tot timpul războiului, câștigă simpatia șefilor cât și a ostașilor din compania sa, cari în noaptea de 21-22, atunci când inima sa a fost perforată de schija din glonțul inamicului, au plâns-o mai mult ca pe o soră, după cum mi-a afirmat, în drumul spre Târgu-Jiu, atât plutonierul, Păun Zaharia din reg. 59 care a luptat alături cu ea și a văzut-o căzând la Muncel, cât și locotenentul de rezervă, avocatul Gh. Rădulescu, tot din orașul ei, care a îngropat-o în Dealul Secului din jud. Putna, cota N 461 de unde a fost desgropată, adusă și îngropată, cu mare pompă la Târgu-Jiu în ziua de 10 Iunie. Eu delegată de soc. Instituțiilor și de Asoc. de Artă și Istorie națională, în prezența armatei de onoare, a prelaților, autorităților și a mulțimei, am zis: In fața acestor moaște scumpe, de când stau și ascult înălțătoarele cuvinte ale generalului Istrate, care preamărește pe Eroina căzută vitejește pentru patrie și tron, în fruntea plutonului ce comanda în luptele dela Mărăști, când văd falfăind drapelele, mi se pare că d'asupra capetelor noastre, plutesc sufletele tuturor martirilor cari, cu sângele lor, au frământat pământul României Mari. In acest cuib de vitejie de unde a pornit la luptă și Tudor cu pandurii săi, azi când așa de sublimă e sărbătoarea, ascultați pe vârfuli de mături

și de prîpoare, vine, vine, adus de Jiu, glasul lui Praporgescu și al lui Dragalina, glasurile bătrînilor, al femeilor și al cercetașilor, cari au apărut mureșul pod.

Ascultați! Ascultați! N'auziți voi și glasul lui Mircea, purtat aici de valurile Oltului?

El par'că ar zice: „Mîndru sunt de voi, copii, de voi, cari inspirîndu-vă din trecut, glas ați dat viitorului. Sufletul Romîniei, va fi mereu lînăr și nflăcărat, ca al acestei fecioare, ca al vostru, cari ați venit din toate colțurile Romîniei Mari și știți să preamăriți pe cei cari se jertfesc pentru țară“.

Să trăiți!... Și eternă fie memoria Ecaterinei Teodoriu, zisei eu; iar maicei sale îndurerate i-am spus: Fericit e pîntecul tău, c'a purtat în el așa fiică; nu plînge maică, tu nu vezi c'aici e ministrul țării Octavian Goga, generalul, ostașii, tovarășii ei de luptă, și tot poporul ca să sărbătorească pe copila ta, îngerul și sufletul Romîniei Mari? Ce alai îi puteai face tu, dacă ea murea pe căpătâi în sătulețul ei?

Ce alai strălucit vezi acum că face țara vitezei tale copile. Nu plînge, maică, nu mai plînge: Sufletul fiicei tale, e sufletul țării noastre.

OASPEȚII ȘCOLARILOR NOȘTRII

TABLOU ALÉGORIC

Scena se petrece la școală în ziua încoronării,

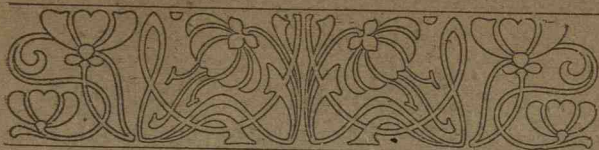
PERSOANELE :

GENIUL BINELUI	: :	ILEANA COSÂNZEANA
DIMINEAȚA	: : : :	SEARA ; : : : :
ZIUA	: : : : :	NOAPTEA : : : :

COR DE INGERI

OASPEȚII ȘCOLARILOR NOȘTRII

GENIUL BINELUI

Azi e sărbătoarea voastră, dragălașii mei copii ;
De aceia văd aicea : flori, cântări de veselii.
Voi sărbătoriți acumă încă-un an care s'a dus
In vremea-asta, profesorii, ce'nvățături nu v'au spus !..

Voi atâtea cunoștințe dela ei ați dobândit ;
Auzind de toate-acestea, grabnic la voi am venit
Că toiajul meu aicea... Câte steaguri, câte flori,
Câtă lume vrea s'asculte dragile privighetori !..

N'am venit cu mâna goală, ci cu daruri pentru voi,
Geniu bun, vă dau acum alte cunoștințe noi.
Știți că viața trece iute, ca părerea, ca un vis ;
Profitați și faceți bine, Tatăl cel Ceresc, a zis,

Trece tot : și dimineață, miezul zilei, și Apus,
Vine, trece, zi și noapte ; nu știi anul când s'a dus !..
Aurora se ivește sus pe azuriul cer,
Ei îndată îi urmează, soare, stele ce iar pier

Și se'uvăluiesc în neguri, nouri ca de zabranic trec,
Rânduie's toate bine, câte'n lume se petrec.
Veți vedea acum, îndată, auroră, ziuă, nori,
Soare, stele, iar lumină, bucurie, fluturi, flori ..

Profitați, copii, de viață, faceți binele mereu ;
Așa cum știți din Scriptură c'a poruncit Dumnezeu ;
Căci binele nu se pierde, el vă aduce noroc ;
Cine face bine are la dreapta Tatălui loc !

Astăzi când să'ncheie anul acesta am venit să vă spun ;
Nu uitați c'aveți un prieten ce se cheamă: Geniu-Bun.
Nu uitați că orișicine este sclavul datoriei
Și fiți mândrii că toți sunteți fii buni ai României.

DIMINEAȚA

Cu degete trandafirii,
 Aurora,
Deschide porți spre răsărit
Să intre roze, albine, fluturi,
In văzduhuri se'nvârtește
 Hora.
Privește lung acum spre ei
 Dimineața.
S'aud pe luncă ciocârlii
Și mierla, cucul, în păduri
Plugarul ară... A'nceput
 Acum viața.
Păstoru'ndeamnă către munte
 A sa turmă,
Din fluer zice-un Oltenesc,
Apoi pornește, că-i târziu
Și nori, și soare l'au sosit
 De pe urmă.
Un roi de nouri se'nvârtesc
 In câmpie
Ș'aduc cu ei și ploi, și rod,
Belșug în tot, porumb și grâu,
Mănoasă ești, o știu azi toți,
 O, Românie!..

ZIUA

Eu sunt ziua care-aduc raze de lumină;
Ziua cea cu spor ce face viața dulce, lină.
Ziua, care-a alungat neguroasa noapte
Ș'am venit să cercetez ale voastre fapte.

Am aflat că silitoare ați fost ziua 'ntreagă;
Cine a fost așa să vină, lauri să culeagă.
Fruntea-acum ș'o 'ncorona ori care fecioară
N'a pierdut la zile în van; ea este-o comoară

Pentru țara sa ș'ai săi, e ca o lumină,
Care face viața, vetrei ei senină.
Eu pornesc pe alt țărâm, veselă și încântată,
Că aicea n'am aflat leneșe vr'o fată,

Mă gândisem ca s'aduc, pentru leneși și nerozi
O cunună de ciulini, de urzică, ori de bozi;
Dar p'ăcea văd că nu-i nici o lenevioară,
Lenea? S'a dus în pustii de necaz să moară!

Fiecare fată a stat tot la datorie;
Rolul ei acasă, 'n școală, pe de rost îl știe;
Cum știu ș'eu s'așez p'ăcea prin lanuri, prin munți,
Sporul muncii ș'al luminei, și cununi pe frunți!.

ZÂNA ILEANA COSANZEANA

Depărtează-te furtună, nouri groși de ploae,
Că destul ați apăsat peste scumpii noștrii filii;
Dă-le pas acum — pe soare — să se bucure și dânșii,
Cum ne bucuram și noi, când eram, ca ei, copii.

Depărtează-te furtună, voi nouri groși de ploae,
Bunul geniu să s'arate pe mănoasele câmpii;

Cu toiagul său s'alunge lacrămile, suferința,
La școlari s'aducă iar nou prilej de bucurii.

(Se vede venind Geniul Bun, el dă daruri la școlari)

Fie care 'ntindă mâna, dreptul ceară-și fiecare ;
In zadar furtuni și ploii mai cad azi peste copii ;
Toți sunt pregătiți de luptă, gata ca să facă cinste
La părinți, învățători, scumpei noastre Români.

Ei, care a'ndurat atâta ploae grea și grea furtună,
Care atâtea veacuri plânse p'ai săi 'nstrelnați copii,
Are dreptul ca să înalțe flamuri și să cânte Doine,
Cea mai fericită țară'n vecii vecilor să fii!

SEARA.

Eu sunt seara, care 'ncheiă orice sgomot, orice luptă ;
Care poartă pe oricine la odihnă spre cămin.
Muncitorul lasă lucrul ostenit de munca zilei,
Soarele pășește mândru se 'ndreaptă spre apus ;

Păsărelele 'n crânguri să așează 'n cuibul lor.
Tace freamătul pădurii, tace murmur de pârâu,
Merg lăstuăii să se culce pe sub strașinele vechi,
Fluturașii 'n asfințite s'au culcat pe trandafiri ;

Numai cântăreața scrii tot mereu 'și drege glasul
Și să pierde prin zăvoi, prin dambravă și pe miriști ..
O privighetoare scumpă, ce ne spui în cântul tău
Printre ramuri verzi de cetin, de anin și de jugastru ?

Ce tot cânți și ce tot vrei ? Ce spui florilor de tei,
Româniței, scâteioarei, ismei crețe și la nuferi ?
Oare și tu 'n lume suferi ? Suferința depărtez
Și odihna aduc cu mine la săraci și la bogăți.

Seara gândurile negre le alung în spre pustii.
Eu chem negurile nopței, peste lume, peste fire...
Eu pe Phebus o pornesc sus pe cerul azuriu,
Ca să lumineze calea licuriciului în iarbă.

Privighetoarei să spună, c'or ce vis să stinge iute.
Luna n'ar vrea să stea veacuri ținută 'n cer albastru ?
Ea aleargă după soare fără ca să 'l poată prinde,
Așa este omenirea, pururea nemulțămă.

Cine n'are câte un dor? Eu n'aș vrea să stau aicea
Intre voi o viață 'ntreagă? Noaptea neagră, nu m'alungă ?
Fiecare 'n omenire își urmează steaua lui
Cum i-a rânduito soarta, care-e oarbă, surdă, mută,

Soarta cu chip de aramă, care pe toți ne conduce...
Ei dar mă supun acuma, plec, vă las cu Dumnezeu;
Vă uitați întotdeauna la cei ce's mai jos ca voi,
Mulțumiți-vă pe soartă, asta e filosofia.

NOAPTEA.

Ale mele umbre cad pe acest pământ,
Sus în cer acuma Hieruvimii cânt.
Pe cereasca boltă, candeli mii lucesc,
La lumina lunei crinii înfloresc.

Miosotul 'și scaldă florile 'n pârâu
Macul vrea s'adoarmă lângă-un spic de grâu !..
Cântă greerașul cântecu-i etern,
Ca un raiu, în noapte, visele să cern

Bogatul visează palate în nouri,
Cai cu aripi sure, danțuri, sărbători,
Viață 'ndelungată, viață fără chia.
Urgisiții noaptea și 'n vis tot suspin !

Nici o bucurie n'au.. de mititei,
Durerea i cuprinde sărmanii de ei!..
Cu 'ndurare, milă, spre dâșșii alerg.
Lacrămile amare, grabnic și le șterg.

Lor le-aduc cu mine calde mângâeri
Și le dau speranțe și le curm dureri.
Somnul le aduce liniștitul vis,
Sbor în noapte dâșșii peste-orice abis.

Când vin eu le pare viața fără chin ;
Adormiți visează traiul dulce, lin ;
Iar când trec din lume cei ce's prigoniiți,
In ceruri de Tatăl fi-vor răsplătiți.

El acolo așează pe cei drepti și buni
Și cu dâșșii face Dumnezeu minuni.
Cei cari plâng aicea, mângâiați vor fi ;
Ca astrii în ceruri, ei vor stăluci!..

Rămâneți cu bine, dragii mei școlari :
Să lucrați, zi, noapte, numai fapte mari.
Să iubiți mereu pe mai mari și țara,
Nu uitați povața ce-o dă : *Maica Smara,*

(*Cortina cade.*)

1—3 Mai 1921.

TABLA DE MATERII.

	Pag.
Prefață	11
Țara mea	13—15
Ce sunt eu	16—17
Radu-Negru	18—20
Bogdan Dragoș	21—22
Condeele lui Mircea	23—25
Aprodul Purice	26—27
Mama lui Ștefan cel Mare	28—30
Mănăstirea Putna	31—33
Despina Doamna	34—36
Petru Rareș	37—39
Mihai și Calăul	40—41
Călugărenii	42—43
Ceașul lui Mihai	44—45
Sergentul și Drapelul	46—47
Sobieschi și Plăeșii	48—50
Turda	51—54
Mama Rănitului	55—56
Centenarul morței lui Mihai	57—58
Moții și Transilvania	59—61
Păstorii lui Tudor Vladimirescu	62—65
Căderea Plevnei	66—67
Căpitanul Mărăcineanu	68—69
Odă armatei Române	70—73
Luarea Plevnei	74—76

Sandor și Ileana	77— 78
România și Bucovina	79— 80
La Columna lui Traian	81— 82
Drapelul gîntei noastre	83— 85
Plopul lui Ștefan	86— 89
Odă pompierilor Români	90— 92
Horea, Cloșca și Crișan	93— 94
Stejarul din Ghergan	95— 96
Leagănul și Materna	99— 100
Vitejilor noștri ostași	101—102
Glasul fiicelor romane	103— 105
Eroii independenței	106—109
Stălpii de pază	115—136
Getsemani	137—139
Stejarul Țării	140—142
Patru pietre la Coroană	143—144
Ați sburat	145—147
Cântecul Roșiorului dela Vedea	148— 150
Moartea Vulpei Batrane	151—154
Cântecul cercetașului Român	155—156
Ceasul Revederii	157—159
Grănicerul	160—162
Ordin de zi	163—165
Eroinei Române	166—168
Cântecul Eroului dela Mărășești	169—171
Steaua țării mele	172—175
Pupăza și Porumbița	176—178
Cântecul Trubadurului din Dacia ferice	179—181
Morminte fără nume	182— 184
Ce le pasă la Eroii?	185—186
Ție Domniță	187— 189
Improvizație	190—192
Lui Tudor Vladimirescu	193—194
Fecioara dela Jiu	195—198
Oaspeții școlarilor noștri	199—216

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
1987

— SFÂRȘIT —

BIBLIOTECA CENTRALĂ

BUCUREȘTI